TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2025. gada 11. septembrī [*] [i]

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Elektronisko komunikāciju tīkli un pakalpojumi – Direktīvas 2002/20/EK, 2002/21/EK un 2002/77/EK – Radio un televīzijas virszemes digitālās apraides radiofrekvenču izmantošanas tiesības – Izmantošanas tiesību pārveidošana – Izmantošanas tiesību piešķiršana – Tiesību aizsardzība tiesā – Valsts regulatīvo iestāžu neatkarība

Apvienotajās lietās no C-764/23 līdz C-766/23

par trim lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija) iesniegusi ar lēmumiem, kas pieņemti 2023. gada 1. decembrī un kas Tiesā reģistrēti 2023. gada 12. decembrī, tiesvedībās

Cairo Network Srl (C-764/23),

Europa Way Srl (C-765/23),

Persidera SpA (C-766/23)

pret

Ministero delle Imprese e del Made in Italy (C-764/23 un C-766/23),

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni,

Presidenza del Consiglio dei Ministri (C-765/23),

Ministero dell'Economia e delle Finanze (C-765/23),

Ministero dello Sviluppo economico (C-765/23),

piedaloties:

Radiotelevisione italiana SpA **(*RAI*),**

Persidera SpA (C-764/23 un C-765/23),

Mediaset SpA (C-764/23 un C-765/23),

[*] Tiesvedības valoda – itāļu.

Elettronica Industriale SpA,

Premiata Ditta Borghini e Stocchetti di Torino Srl,

Europa Way Srl (C-764/23 un C-766/23),

Prima TV SpA,

Associazione di Categoria Aeranti-Corallo (C-764/23),

3lettronica Industriale SpA (C-765/23 un C-766/23),

Espansione Srl (C-766/23),

Cairo Network Srl (C-765/23 un C-766/23),

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Likurgs [*C. Lycourgos*] (referents), tiesneši S. Rodins [*S. Rodin*], N. Pisarra [*N. Piçarra*], O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*] un N. Fengers [*N. Fenger*],

ģenerāladvokāts: A. Rants [*A. Rantos*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– *Cairo Network Srl* vārdā – *L. R. Perfetti*, *avvocato*,

– *Europa Way Srl* vārdā – *F. Ferraro* un *A. Terranova*, *avvocati*,

– *Persidera SpA* vārdā – *E. Apa*, *V. La Rosa*, *M. Montinari* un *I. Picciano*, *avvocati*,

– *Radiotelevisione italiana SpA* (*RAI*) vārdā – *G. de Vergottini*, *E. Lenzi* un *M. Petitto*, *avvocati*,

– *Mediaset SpA* un *Elettronica Industriale SpA* vārdā – *C. E. Cazzato*, *D. Lipani*, *G. M. Roberti*, *G. Rossi* un *M. Serpone*, *avvocati*,

– Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *S. Fiorentino* un *G. Galluzzo*, *avvocati dello Stato*,

– Horvātijas valdības vārdā – *G. Vidović Mesarek*, pārstāve,

– Eiropas Komisijas vārdā – *G. Conte* un *O. Gariazzo*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2025. gada 27. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LES 6. pantu un 19. panta 1. punkta otro daļu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 47. pantu, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/20/EK (2002. gada 7. marts) par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu (atļauju izsniegšanas direktīva) (OV 2002, L 108, 21. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra Direktīvu 2009/140/EK (OV 2009, L 337, 37. lpp.; turpmāk tekstā – "Atļauju izsniegšanas direktīva"), 3., 5., 7. un 14. pantu, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/21/EK (2002. gada 7. marts) par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva) (OV 2002, L 108, 33. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/140 (turpmāk tekstā – "Pamatdirektīva"), 3. panta 3. un 3.a punktu, 4. panta 1. punkta pirmo daļu, kā arī 8. un 9. pantu, Komisijas Direktīvas 2002/77/EK (2002. gada 16. septembris) par konkurenci elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu tirgū (OV 2002, L 249, 21. lpp.; turpmāk tekstā – "Konkurences direktīva") 2. un 4. pantu, Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmuma (ES) 2017/899 (2017. gada 17. maijs) par 470–790 MHz frekvenču joslas izmantošanu Savienībā (OV 2017, L 138, 131. lpp.) 11. un 20. apsvērumu, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/1972 (2018. gada 11. decembris) par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi (OV 2018, L 321, 36. lpp.) 5., 6., 8., 9., 31. un 45. pantu, kā arī taisnīguma, diskriminācijas aizlieguma, pārskatāmības, konkurences aizsardzības, tiesiskās paļāvības aizsardzības, samērīguma un piemērotības principus.

2 Šie lūgumi ir iesniegti tiesvedībās starp *Cairo Network Srl* (C-764/23), *Europa Way Srl* (C-765/23) un *Persidera SpA* (C-766/23), no vienas puses, un *Ministero delle Imprese e del Made in Italy* (Uzņēmējdarbības un *Made in Italy* ministrija, Itālija) (C-764/23 un C-766/23), *Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni* (Komunikāciju regulatīvā iestāde, Itālija; turpmāk tekstā – "*AGCOM*"), un *Presidenza del Consiglio dei Ministri* (Ministru padomes priekšsēdētāja birojs, Itālija) (C-765/23), *Ministero dell'Economia e delle Finanze* (Ekonomikas un finanšu ministrija, Itālija) (C-765/23) un *Ministero dello Sviluppo economico* (Ekonomikas attīstības ministrija, Itālija) (C-765/23), no otras puses, par procedūrām, kas veiktas 694–790 MHz frekvenču joslas (turpmāk tekstā – "700 MHz frekvenču josla") pārkonfigurācijā, par esošo *DVB-T* tehnoloģijas multipleksu izmantošanas tiesību pārveidošanu par apraides jaudas izmantošanas tiesībām *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksos un par pēdējā minētā veida izmantošanas tiesību piešķiršanu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Atļauju izsniegšanas direktīva

3 Atļauju izsniegšanas direktīvas 3. pantā paredzēti noteikumi par vispārējām atļaujām elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem.

4 Šīs direktīvas 5. panta 2. un 6. punktā paredzēts:

"2. Ja ir nepieciešams piešķirt individuālas radiofrekvenču un numuru izmantošanas tiesības, dalībvalstis pēc pieprasījuma piešķir šādas tiesības jebkuram uzņēmumam, kas saskaņā ar 3. pantā minēto vispārēju atļauju nodrošina vai izmanto tīklus vai pakalpojumus saskaņā šīs direktīvas 6. un 7. pantu un 11. panta 1. punkta c) apakšpunktu un citiem noteikumiem, kas nodrošina efektīvu šo resursu izmantošanu saskaņā ar [Pamatdirektīvu].

Neskarot īpašos kritērijus un procedūras, ko dalībvalstis noteikušas, lai piešķirtu radiofrekvenču izmantošanas tiesības radio un televīzijas apraides satura pakalpojumu sniedzējiem vispārējas ieinteresētības mērķu īstenošanai saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem, šādas radiofrekvenču un numuru izmantošanas tiesības piešķir ar atvērtu, objektīvu, pārskatāmu, nediskriminējošu un samērīgu procedūru palīdzību un – attiecībā uz radiofrekvencēm – saskaņā ar [Pamatdirektīvas] 9. panta noteikumiem. Izņēmums saistībā ar prasību pēc atvērta procedūras ir iespējams vienīgi tad, ja radiofrekvenču izmantošanas individuālo tiesību piešķiršana radio vai televīzijas apraides satura pakalpojumu sniedzējiem ir svarīga vispārējas ieinteresētības mērķa sasniegšanai, ko dalībvalstis noteikušas saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem.

[..]

6. Kompetentās valsts iestādes nodrošina to, ka radiofrekvences tiek efektīvi un faktiski izmantotas saskaņā ar [Pamatdirektīvas] 8. panta 2. punktu un 9. panta 2. punktu. Tās nodrošina to, ka radiofrekvenču izmantošanas tiesību nodošanas vai uzkrāšanas rezultātā netiek traucēta konkurence. Šādiem nolūkiem dalībvalstis var veikt piemērotus pasākumus, piemēram, atļaut radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārdošanu vai iznomāšanu."

5 Atbilstoši Atļauju izsniegšanas direktīvas 7. panta 3. punktam:

"Ja radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršana ir jāierobežo, dalībvalstis piešķir šādas tiesības, pamatojoties uz atlases kritērijiem, kam jābūt objektīviem, pārredzamiem, nediskriminējošiem un samērīgiem. Visus atlases kritērijus nosaka, pienācīgi ņemot vērā [Pamatdirektīvas] 8. panta mērķu sasniegšanu un minētās direktīvas 9. panta prasību izpildi."

6 Atļauju izsniegšanas direktīvas 14. pantā "Tiesību un pienākumu grozījumi" noteikts:

"1. Dalībvalstis nodrošina to, ka tiesības, nosacījumus un procedūras attiecībā uz vispārējām atļaujām un izmantošanas tiesībām vai tiesībām uzstādīt iekārtas var grozīt tikai objektīvi pamatotos gadījumos un samērīgā veidā, vajadzības gadījumā ņemot vērā īpašos nosacījumus, kas piemērojami nododamām radiofrekvenču izmantošanas tiesībām. [..]

2. Dalībvalstis neierobežo vai neanulē tiesības uzstādīt iekārtas vai radiofrekvenču izmantošanas tiesības pirms tā laikposma beigām, uz kuru tās ir piešķirtas, izņemot tad, ja tas ir pamatoti, vajadzības gadījumā saskaņā ar pielikumu un attiecīgajiem valsts tiesību aktiem par tiesību anulēšanas kompensāciju."

Pamatdirektīva

7 Pamatdirektīvas 11. apsvērums formulēts šādi:

"Saskaņā ar regulējošo un darbības funkciju atdalīšanas principu dalībvalstīm būtu jāgarantē valsts regulatīvās iestādes vai iestāžu neatkarība, lai nodrošinātu to lēmumu objektivitāti. Minētā neatkarības prasība neierobežo dalībvalstu iestāžu autonomiju un konstitucionālās saistības vai neitralitātes principu attiecībā uz tiem noteikumiem dalībvalstīs, kas reglamentē īpašumtiesību sistēmu, kas noteikta [LESD 345]. pantā. [..]"

8 Atbilstoši šīs direktīvas 2. panta g) punktam "valsts regulatīvā iestāde" (turpmāk tekstā – "VRI") nozīmē "iestādi vai iestādes, kurām dalībvalsts uzlikusi jebkuru no reglamentējošiem uzdevumiem, ko nosaka šī direktīva un īpašās direktīvas". No 2. panta l) punkta izriet, ka Atļauju izsniegšanas direktīva ir viena no "īpašajām direktīvām".

9 Direktīvas 2009/140, ar kuru grozīta Pamatdirektīva, 13. apsvērumā noteikts:

"Būtu jāstiprina [VRI] neatkarība, lai nodrošinātu tiesiskā regulējuma efektīvāku piemērošanu un palielinātu to autoritāti un lēmumu paredzamību. Šajā nolūkā valsts tiesību aktos būtu jāiestrādā īpašs noteikums, lai panāktu to, ka savu uzdevumu pildīšanā [VRI], kas atbildīgas par *ex ante* tirgus regulēšanu vai domstarpību izšķiršanu starp uzņēmumiem, ir pasargātas no ārējas iejaukšanās vai politiska spiediena, kas varētu apdraudēt to spēju neatkarīgi izvērtēt tām uzticētos jautājumus. Šādas ārējās ietekmes rezultātā valsts likumdevēja iestāde vairs nespēj veikt [VRI] funkcijas saskaņā ar tiesisko regulējumu. [..]"

10 Pamatdirektīvas 3. panta 1.–3.a punktā noteikts:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentā iestāde uzņemas katru uzdevumu, kas šajā direktīvā un īpašajās direktīvās noteikts [VRI].

2. Dalībvalstis garantē [VRI] neatkarību, nodrošinot, ka tās ir juridiski patstāvīgas un funkcionāli neatkarīgas no visām organizācijām, kas nodrošina elektronisko komunikāciju tīklus, ierīces vai pakalpojumus. Dalībvalstis, kas patur īpašumtiesības vai kontroli pār tādiem uzņēmumiem, kas nodrošina elektronisko komunikāciju tīklus un/vai pakalpojumus, nodrošina efektīvu reglamentējošo funkciju strukturālu atdalīšanu no darbībām, kas saistītas ar īpašumtiesībām vai kontroli.

3. Dalībvalstis nodrošina to, ka [VRI] savas pilnvaras īsteno objektīvi, pārskatāmi un savlaicīgi. Dalībvalstis nodrošina [VRI] pienācīgus finanšu resursus un cilvēkresursus tām uzticēto uzdevumu izpildei.

3.a Neskarot 4. un 5. punkta noteikumus, [VRI], kas ir atbildīgas par *ex ante* tirgus regulēšanu vai uzņēmumu domstarpību atrisināšanu [..], rīkojas neatkarīgi un neprasa un nepieņem norādījumus no citas iestādes, īstenojot tai uzticētos uzdevumus saskaņā ar valsts tiesību aktiem, ar ko īsteno Kopienas tiesības. Tas neliedz veikt pārraudzību saskaņā ar valsts konstitucionālajām tiesībām. Tikai pārsūdzības iestādes, kas izveidotas saskaņā ar 4. pantu, ir pilnvarotas apturēt vai atcelt [VRI] lēmumus.

[..]"

11 Šīs direktīvas 4. panta 1. punktā noteikts:

"Dalībvalstis nodrošina to, ka valstī darbojas efektīvs mehānisms, lai jebkuram lietotājam vai uzņēmumam, kas nodrošina elektronisko komunikāciju tīklus un/vai pakalpojumus un ko ir ietekmējis [VRI] lēmums, būtu tiesības pārsūdzēt lēmumu pārsūdzības iestādē, kas ir neatkarīga no iesaistītajām pusēm. Šai iestādei, kas var būt tiesa, ir attiecīga lietpratība, lai tā varētu efektīvi pildīt savas funkcijas. Dalībvalstis nodrošina to, ka tiek pienācīgi ņemti vērā lietas apstākļi un ka ir izveidots efektīvs pārsūdzības mehānisms.

Kamēr nav zināms pārsūdzības rezultāts, [VRI] lēmums paliek spēkā, ja vien saskaņā ar valsts tiesību aktiem netiek noteikti pagaidu pasākumi."

12 Minētās direktīvas 8. panta 1.–4. punktā paredzēts:

"1. Dalībvalstis nodrošina to, ka, veicot šajā direktīvā un īpašajās direktīvās noteiktos reglamentējošos uzdevumus, [VRI] veic visus pamatotos pasākumus, kas ir vērsti uz 2., 3. un 4. punktā izklāstīto mērķu sasniegšanu. Šādi pasākumi ir proporcionāli minētajiem mērķiem.

[..]

2. [VRI] veicina konkurenci elektronisko komunikāciju tīklu, elektronisko komunikāciju pakalpojumu un saistīto iekārtu un pakalpojumu nodrošināšanā [..].

3. [VRI] veicina iekšējā tirgus attīstīb[u] [..].

4. [VRI] pārstāv Eiropas Savienības pilsoņu intereses [..]."

13 Šīs pašas direktīvas 9. panta 1. punktā noteikts:

"Ņemot vērā to, ka radiofrekvences ir sabiedriski resursi, kuriem ir svarīga sociālā, kultūras un ekonomiskā vērtība, dalībvalstis savā teritorijā nodrošina elektronisko sakaru pakalpojumiem izmantoto radiofrekvenču pilnvērtīgu pārvaldību saskaņā ar 8. un 8.a pantu. Tās nodrošina, ka šādu radiofrekvenču spektra iedalīšana elektronisko sakaru pakalpojumu vajadzībām un vispārēju atļauju vai individuālu izmantošanas tiesību izdošana šādām radiofrekvencēm, ko veic kompetentas valsts iestādes, ir pamatota ar objektīviem, pārskatāmiem, nediskriminējošiem un samērīgiem kritērijiem.

Piemērojot šo pantu, dalībvalstis ievēro attiecīgos starptautiskos nolīgumus, tostarp [Starptautiskās Telekomunikāciju savienības (*ITU*)] radiosakaru noteikumus, un var ņemt vērā sabiedriskas kārtības apsvērumus."

Konkurences direktīva

14 Konkurences direktīvas 2. pantā paredzēti noteikumi par ekskluzīvām un īpašām tiesībām attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem.

15 Šīs direktīvas 4. pantā "Frekvenču izmantošanas tiesības" noteikts:

"Neierobežojot īpašos kritērijus un kārtību, ko dalībvalstis pieņēmušas, lai piešķirtu frekvenču izmantošanas tiesības radio vai televīzijas raidījumu satura pakalpojumu sniedzējiem, lai īstenotu vispārējās intereses mērķus saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem:

1. dalībvalstis nepiešķir frekvenču izmantošanas ekskluzīvās vai īpašās tiesības elektronisko komunikāciju pakalpojumu nodrošināšanai;

2. radio frekvenču piešķiršana elektronisko komunikāciju pakalpojumiem ir balstīta uz objektīviem, caurredzamiem, nediskriminējošiem un samērīgiem kritērijiem."

Lēmums 2017/899

16 Lēmuma 2017/899 8., 9., 11., 15. un 20. apsvērums formulēti šādi:

"(8) Pasaules radiosakaru konferencē 2015. gadā pieņemtie [*ITU*] Radionoteikumi 1. reģionā, kur ietilpst [Eiropas] Savienība, paredz 700 MHz frekvenču joslas ar koprimāriem nosacījumiem sadalīšanu apraides un mobilajiem dienestiem (izņemot gaisa kuģniecības mobilo dienestu). 470–694 MHz ("josla zem 700 MHz") ar primāriem nosacījumiem joprojām ir ekskluzīvi sadalīta apraides dienestiem un ar sekundāriem nosacījumiem – bezvadu skaņas [programmu izstrādei un īpašajiem pasākumiem (*PMSE*)] lietošanai.

(9) Strauji augošā bezvadu platjoslas datplūsma un digitālās ekonomikas aizvien lielākā ekonomiskā, rūpnieciskā un sociālā nozīme rada nepieciešamību pēc bezvadu tīkla jaudu pastiprināšanas. Spektrs 700 MHz frekvenču joslā nodrošina gan papildu jaudu, gan universālu pārklājumu, jo īpaši ekonomiski sarežģītos lauku, kalnu un salu rajonos, kā arī citos attālos rajonos, iepriekš noteiktos valstu prioritārajos rajonos, tostarp gar sauszemes transporta maģistrālēm, un izmantošanai telpās, un plaša klāsta mašīnu tipa sakariem. Minētajā kontekstā saskanīgiem un koordinētiem pasākumiem attiecībā uz augstas kvalitātes zemes bezvadu pārklājumu visā Savienībā, kas balstās uz valstu paraugpraksi licencē noteikto operatoru pienākumu ziņā, būtu jātiecas uz [..] mērķi, ka līdz 2020. gadam visiem iedzīvotājiem visā Savienībā vajadzētu būt pieejamam, gan telpās, gan brīvā dabā, lielākam platjoslas ātrumam, kurš nav mazāks par 30 [megabiti sekundē (Mbps)], kā arī būtu jācenšas Savienībā īstenot vērienīgu redzējumu par gigabitu sabiedrību. Šādi pasākumi veicinās inovatīvus digitālos pakalpojumus un nodrošinās ilgtermiņa sociālekonomiskus ieguvumus.

[..]

(11) [..] Tādēļ [zemes ciparu televīzijas (*DTT*)] un *PMSE* nozarēs ir vajadzīga ilgtermiņa regulatīvās vides prognozējamība attiecībā uz pietiekama spektra pieejamību, lai tās varētu pasargāt pakalpojumu ilgtspējīgu sniegšanu un attīstību, jo īpaši brīvi uztveramo televīziju, vienlaikus nodrošinot labvēlīgu vidi investīcijām, lai tiktu īstenoti Savienības un valstu mēroga audiovizuālās politikas mērķi, piemēram, sociālā kohēzija, plašsaziņas līdzekļu plurālisms un kultūras daudzveidība. [..]

[..]

(15) Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai, balstoties uz pienācīgi pamatotiem iemesliem, atļaut 700 MHz frekvenču joslas izmantošanas pieejamību zemes sistēmām, kas spēj sniegt bezvadu platjoslas elektronisko sakaru pakalpojumus, atlikt pēc kopējā Savienības termiņa 2020. gadā uz laiku līdz diviem gadiem. Šādas kavēšanās iemesli drīkstētu būt tikai – neatrisināti pārrobežu koordinācijas jautājumi, kuru rezultātā rodas kaitīgi traucējumi, vajadzība nodrošināt liela skaita iedzīvotāju tehnisku migrāciju uz modernākiem apraides standartiem un šā procesa sarežģītība, pārejas finanšu izmaksas, kas pārsniedz no piešķiršanas procedūrām paredzētos ienākumus, un nepārvarama vara. Dalībvalstīm būtu jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai mazinātu no tā izrietošos kaitīgos traucējumus skartajās dalībvalstīs. [..]

[..]

(20) Dalībvalstīm būtu jāpieņem saskanīgi valstu ceļveži, kas veicinātu 700 MHz joslas izmantošanu zemes bezvadu platjoslas elektronisko sakaru pakalpojumiem, vienlaikus nodrošinot nepārtrauktību tiem televīzijas apraides pakalpojumiem, kas atbrīvo šo joslu. Tiklīdz šādi valstu ceļveži ir tikuši pieņemti, dalībvalstīm tie būtu jādara pieejami Savienībā pārredzamā veidā. Valstu ceļvežos būtu jāaptver pasākumi un termiņi frekvenču pārplānošanai, tīklu un galalietotāju iekārtu tehniskajai attīstībai, radioiekārtu un citādu iekārtu līdzāspastāvēšanai, pastāvošajai un jaunajai atļauju izsniegšanas kārtībai, mehānismiem, ar kuriem novērš kaitīgus traucējumus blakusjoslu spektra lietotājiem, un informēšanai par iespēju piedāvāt radušos migrācijas izmaksu kompensāciju, ja šādas izmaksas rastos, lai cita starpā izvairītos no izmaksām galalietotājiem vai raidorganizācijām. Ja dalībvalstis plāno saglabāt *DTT*, valstu ceļvežos būtu jāapsver iespēja veicināt apraides iekārtu modernizēšanu ar tehnoloģijām, kas lietderīgāk izmanto spektru, piemēram, moderniem videoformātiem (piemēram, *HEVC*) vai signāla raidīšanas tehnoloģijām (piemēram, *DVB-T2*).”

17 Šī lēmuma 1. panta 1. punktā paredzēts:

“No 2020. gada 30. jūnija dalībvalstis atļauj izmantot [700 MHz frekvenču joslu] zemes sistēmām, kas spēj nodrošināt bezvadu platjoslas elektronisko sakaru pakalpojumus[..].

Tomēr dalībvalstis var 700 MHz frekvenču joslas lietošanas atļaušanu atlikt uz laiku līdz diviem gadiem, balstoties uz vienu vai vairākiem pienācīgi pamatotiem iemesliem, kas izklāstīti šā lēmuma pielikumā. [..] Vajadzības gadījumā dalībvalstis īsteno autorizēšanas procesu vai groza attiecīgās spēkā esošās spektra lietošanas tiesības saskaņā ar [Atļauju izsniegšanas direktīvu], lai šāda lietošana būtu iespējama.”

Direktīva 2018/1972

18 Direktīvas 2018/1972 124. panta 1. punkts formulēts šādi:

“Dalībvalstis līdz 2020. gada 21. decembrim pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Tās nekavējoties dara [Eiropas] Komisijai zināmu minēto noteikumu tekstu.

Dalībvalstis minētos pasākumus piemēro no 2020. gada 21. decembra.

[..]”

Itālijas tiesības

19 Saskaņā ar 2017. gada 27. decembra *legge n. 205 – Bilancio di previsione dello Stato per l'anno finanziario 2018 e bilancio pluriennale per il triennio 2018–2020* (Likums Nr. 205 par provizorisko valsts budžetu 2018. finanšu gadam un daudzgadu budžetu trīs gadu periodam no 2018. gada līdz 2020. gadam; *GURI* Nr. 302, 2017. gada 29. decembris, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2018. gada 30. decembra *legge n. 145 – Bilancio di previsione dello Stato per l'anno finanziario 2019 e bilancio pluriennale per il triennio 2019–2021* (Likums Nr. 145 par provizorisko valsts budžetu 2019. finanšu gadam un daudzgadu budžetu trīs gadu periodam no 2019. gada līdz 2021. gadam; *GURI* Nr. 302, 2018. gada 31. decembris) (turpmāk tekstā – "Likums Nr. 205/2017"), 1. panta 1031. punktā noteikts:

"Ievērojot Eiropas un valsts audiovizuālās politikas mērķus sociālas kohēzijas, plašsaziņas līdzekļu plurālisma un kultūru daudzveidības jomā un lai nodrošinātu visefektīvāko spektra pārvaldību, ko pieļauj vismodernāko tehnoloģiju izmantošana, visas frekvences, kas valsts un vietējā mērogā piešķirtas [*DTT*] pakalpojumam un piešķirtas III VHF un 470–694 MHz joslā, tiek atbrīvotas saskaņā ar 1032. punktā minēto grafiku. Lai sasniegtu tos pašus pirmajā teikumā minētos mērķus, frekvenču izmantošanas tiesības, kuras šī likuma spēkā stāšanās dienā pieder valsts tīkla operatoriem, pārveido par apraides jaudas [apjoma] izmantošanas tiesībām jaunajos valsts multipleksos, kas izveidoti pēc *DVB-T2* tehnoloģijas, ievērojot kritērijus, kurus [*AGCOM*] definē līdz 2019. gada 31. martam, lai piešķirtu frekvenču izmantošanas tiesības. Līdz 2019. gada 31. martam [*AGCOM*] nosaka kritērijus, pēc kuriem valsts tīkla operatoriem valsts mērogā piešķir saskaņā ar 1030. punktu plānotās frekvenču izmantošanas tiesības [*DTT*] pakalpojumam, ņemot vērā nepieciešamību samazināt iespējamās tīklu pārveidošanas un izveidošanas izmaksas, samazināt 1032. punktā minētā pārejas posma ilgumu, kā arī mazināt izmaksas un ietekmi uz galalietotājiem. Līdz 2019. gada 30. jūnijam Ekonomikas attīstības ministrija trešajā teikumā minētās frekvenču izmantošanas tiesības valsts tīkla operatoriem piešķir pēc [*AGCOM*] definētiem kritērijiem tā paša teikuma izpratnē. [..]"

20 Likuma Nr. 205/2017 1. panta 1031-*bis*. punktā paredzēts:

"Valsts līmenī pieejamo papildu apraides jaudu un virszemes frekvences papildus tām, kas paredzētas 1031. punktā minētajai izmantošanas tiesību pārveidošanai, kuras [*AGCOM*] ietvēra [valsts frekvenču piešķiršanas plānā] un kuras paredzētas [*DTT*] pakalpojumam, valsts tīkla operatoriem un publiskā radiotelevīzijas un multimediju pakalpojuma sniedzējam piešķir, izmantojot maksas procedūru bez izsoles, kuru līdz 2019. gada 30. novembrim rīko Ekonomikas attīstības ministrija, īstenojot procedūras, kuras līdz 2019. gada 30. septembrim izstrādājusi [*AGCOM*] [..], pamatojoties uz šādiem principiem un kritērijiem:

a) apraides jaudu un frekvences piešķir, pamatojoties uz daļām, kas atbilst pusei no multipleksa;

b) piedāvājumu minimālo vērtību nosaka, pamatojoties uz [*AGCOM*] identificētām tirgus vērtībām;

c) ņem vērā iesniegto finanšu piedāvājumu vērtību;

d) nodrošina pakalpojuma nepārtrauktību, tehnoloģiskās pārejas ātrumu, kā arī nozarē strādājošo valsts tīkla operatoru, tostarp publiskā radiotelevīzijas un multimediju pakalpojuma sniedzēja, tehnoloģisko infrastruktūru kvalitāti;

e) uzlabo pieredzi, ko šajā nozarē guvuši valsts tīkla operatori, it īpaši attiecībā uz digitālās apraides tīklu izveidi;

f) uzlabo struktūru spēju nodrošināt spektra efektivitāti, nozarē uzkrāto profesionalitāti un kompetences, veicina tehnoloģisko inovāciju un apraides jaudas un papildu frekvenču optimālu, efektīvu un savlaicīgu izmantošanu;

g) nodrošina vislabāko spektra izmantošanu, ņemot vērā pašreizējo labas kvalitātes satura izplatīšanu [*DTT*] tehnoloģijās lielākajai daļai Itālijas iedzīvotāju. [..]"

21 Likuma Nr. 205/2017 1. panta 1037. punktā noteikts:

"Prasījumi par frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu, konkursu un citām 1026.–1036. punktā minētajām procedūrām, īpaši attiecībā uz frekvenču atbrīvošanas procedūrām [*DTT*] pakalpojumam, ietilpst ekskluzīvā administratīvās tiesas jurisdikcijā [..]. Ņemot vērā svarīgas valsts intereses ātri atbrīvot un piešķirt frekvences, tādu aktu un nolēmumu atcelšana, kas pieņemti 1026.–1036. punktā minētajās procedūrās, neparedz iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu vai atlīdzinājumu natūrā un iespējami nodarītā kaitējuma iespējamā atlīdzināšana var notikt vienīgi atlīdzinot līdzvērtīgu summu. Vienīgie aizsardzības pasākumi ir nodrošinājuma summas izmaksa."

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

22 *Cairo Network* un *Europa Way* ir *DTT* tīklu operatori, kuriem katram bija tiesības lietot vienu *DVB-T* tehnoloģijas multipleksu. *Persidera* ir *DTT* tīkla operators, kuram bija izmantošanas tiesības attiecībā uz pieciem *DVB-T* tehnoloģijas multipleksiem.

23 Itālijas likumdevējs uzskatīja, ka 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurēšanai bija nepieciešams atbrīvot noteiktu skaitu frekvenču, lai varētu izvērst piektās paaudzes telefoniju (turpmāk tekstā – "5G"). Līdz ar to šis likumdevējs pilnvaroja *AGCOM* pieņemt lēmumus, kuru mērķis ir, pirmkārt, pārveidot esošās *DVB-T* tehnoloģijas multipleksu izmantošanas tiesības uz apraides jaudas izmantošanas tiesībām *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksos un, otrkārt, ar maksas procedūras palīdzību piešķirt tiesības izmantot papildu apraides jaudu, kas atbrīvojas pārejas no *DVB-T* tehnoloģijas uz *DVB-T2* tehnoloģiju rezultātā.

24 Šim nolūkam *AGCOM* pieņēma virkni lēmumu.

25 It īpaši ar Lēmumu 39/19/*CONS* tā definēja jaunu valsts plānu *DTT* frekvenču piešķiršanai. Šajā lēmumā tostarp bija paredzēts kopumā 12 valsts *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksu un konfigurācijas parametri, pamatojoties uz kuriem tika noteikts princips, ka 20 valsts *DVB-T* tehnoloģijas multipleksi tiek aizstāti ar 10 valsts *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksiem.

26 Ar Lēmumu 129/19/*CONS AGCOM* noteica kritērijus *DVB-T* tehnoloģijas multipleksu izmantošanas tiesību pārveidošanai par apraides jaudas izmantošanas tiesībām *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksos un papildu apraides jaudas izmantošanas tiesību piešķiršanai valsts līmenī.

27 Ar Lēmumu 562/20/*CONS AGCOM* noteica šīs papildu apraides jaudas izmantošanas tiesību piešķiršanas maksas procedūras noteikumus. Ar Lēmumu 564/20/*CONS* tā uzsāka šo procedūru.

28 Piemērojot *AGCOM* noteiktos pārveides kritērijus, *Persidera* tika piešķirtas apraides jaudas izmantošanas tiesības 2,5 *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksos, savukārt *Cairo Network* un *Europa Way* katrai tika piešķirtas apraides jaudas izmantošanas tiesības 0,5 šāda veida multipleksos. Pēc maksas piešķiršanas procedūras *Cairo Network* un *Persidera* katra ieguva papildu apraides jaudas izmantošanas tiesības 0,5 *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksos.

29 *Cairo Network*, *Europa Way* un *Persidera* cēla atcelšanas prasības par vairākiem aktiem, kas pieņemti 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurēšanas procedūrā, tostarp *AGCOM* Lēmumiem 39/19/*CONS* un 129/19/*CONS*.

30 Šīs prasības tika noraidītas ar *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) spriedumiem.

31 *Cairo Network*, *Europa Way* un *Persidera* par šiem spriedumiem iesniedza apelācijas sūdzības *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija), kas ir iesniedzējtiesa. Apelācijas sūdzību pamatojumam šīs sabiedrības tostarp apgalvoja, ka Itālijas likumdevējs nav ievērojis *AGCOM* neatkarību, ka ir pārkāptas *DVB-T* tehnoloģijas multipleksu izmantošanas tiesības un ka 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurēšanas procedūra veikta prettiesiski, jo nav ņemts vērā apstāklis, ka daži operatori iepriekš prettiesiski ieguvuši labvēlīgu stāvokli *DTT* tirgū.

32 Uzskatīdama, ka pastāv vairākas Savienības tiesību interpretācijas grūtības, *Consiglio di Stato* (Valsts padome), pirmkārt, lietās C-764/23 un C-765/23 šaubās par *Cairo Network* un *Europa Way* nodrošinātās tiesību aizsardzības tiesā efektivitāti. Proti, tā apšauba, ka jebkādas iespējas atjaunot iepriekšējo stāvokli vai atlīdzinājuma natūrā izslēgšana ļauj nodrošināt pietiekamu aizsardzību *DVB-T* tehnoloģijas frekvenču izmantošanas tiesību īpašniekiem un aizsargāt vispārīgās intereses.

33 Otrkārt, šī tiesa jautā, vai Itālijas likumdevējs ir pārmērīgi sašaurinājis *AGCOM* rīcības brīvību, tādējādi apdraudot *AGCOM* neatkarību. Šajā ziņā tā norāda, ka lēmumus, ko *AGCOM* pieņēmusi 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurēšanas procesā, ir būtiski ietekmējušas Itālijas tiesību normas. Tādējādi radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārveidošanas koeficientu esot noteikusi *AGCOM*, it īpaši, lai varētu īstenot šī likumdevēja noteiktu maksas procedūru. Turklāt tā esot pakļāvusi šo procedūru pašas noteiktiem kritērijiem un principiem, it īpaši, atļaujot piedalīties minētajā procedūrā vēsturiskajiem operatoriem, kuri dominē attiecīgajā tirgū.

34 Treškārt, *Consiglio di Stato* (Valsts padome) uzskata, ka agrāko radiofrekvenču izmantošanas tiesību daļējas pārveidošanas raksturs, kas izriet no šī *AGCOM* noteiktā pārveidošanas koeficienta piemērošanas, ir radījis nelabvēlīgāku situāciju operatoriem, kuriem ir tiesības lietot tikai vienu *DVB-T* tehnoloģijas multipleksu, liekot tiem īstenot maksas izmantošanas tiesību piešķiršanas procedūru vai noslēgt savā starpā nolīgumus, lai varētu iegūt apraides jaudu, kas līdzvērtīga tai, kāda tiem bija pirms viņu agrāko radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārveidošanas.

35 Ceturtkārt, šī tiesa šaubās par to, vai, ņemot vērā Savienības tiesības, pietiek ar to, ka Itālijas iestādes ir ņēmušas vērā katra konkrētā operatora attiecīgo situāciju, ievērojot Itālijas audiovizuālās nozares vēsturisko attīstību.

36 Proti, šīs nozares organizācijā esot bijuši vairāki pārkāpumi, par kuriem Tiesa esot lēmusi 2008. gada 31. janvāra spriedumā *Centro Europa 7* (C-380/05, EU:C:2008:59) un 2017. gada 26. jūlija spriedumā *Persidera* (C-112/16, EU:C:2017:597). Ņemot vērā dažādos pasākumus, kas jau tika veikti, lai novērstu šos pārkāpumus, *AGCOM* uzskatīja, ka 700 MHz frekvenču joslas

pārkonfigurācijas procesa laikā strukturālo pasākumu veikšana būtu nepiemērota un radītu sekas, kas pārsniegtu tirgus līdzsvara atjaunošanu, kura bija nepieciešama, lai novērstu iepriekš konstatētos pārkāpumus. Tādēļ tā uzskatīja, ka ir pietiekami paredzēt asimetriskus noteikumus, kuru mērķis ir veicināt plurālismu un konkurenci maksas radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanā. Iesniedzējtiesai ir šaubas par šīs *AGCOM* izvēles saderību ar Savienības tiesībām.

37 Visbeidzot, piektkārt, lietā C-764/23 šī tiesa atklāj elementus, kurus tā uzskata par tādiem, kas attiecībā uz *Cairo Network* var pierādīt aizsargājamu tiesisko paļāvību. Tādējādi tā uzsver, ka šī sabiedrība ir ieguvusi agrākās radiofrekvenču izmantošanas tiesības maksas procedūrā, saistībā ar kuru sludinājumā par konkursu bija precizēts, ka tas attiecas uz radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu *DVB* sistēmām, proti, gan *DVB-T* standartam, gan arī tā turpmākai tehnoloģiskai attīstībai, ka izraudzītais pretendents saņems tāda paša pārklājuma, kā arī tāda paša ilguma frekvenci brīdī, kad frekvences tiks nodotas telekomunikāciju operatoriem, un ka frekvence tiek piešķirta uz 20 gadiem.

38 Šādos apstākļos *Consiglio di Stato* (Valsts padome) nolēma apturēt tiesvedību un lietā C-764/23 uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Savienības tiesības un it īpaši LES 6. pants un 19. panta 1. punkta otrā daļa, kas interpretēti, ņemot vērā [Hartas] 47. pantu, [Pamatdirektīvas] 4. panta 1. punkta pirmo daļu un Direktīvas [2018/1972] 31. pantu, jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā attiecīgais Itālijas tiesiskais regulējums (Likuma Nr. 205/2017 1. panta 1037. punkts), kas no Savienības tiesībām izrietošā situācijā ierobežo atcelšanas prasības sekas, liedzot iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu vai atlīdzinājumu natūrā, un ierobežo pagaidu noregulējuma aizsardzību ar pagaidu nodrošinājuma summas izmaksu, apdraudot efektīvu tiesību aizsardzību tiesā?

2) Vai Savienības tiesības un it īpaši [Pamatdirektīvas] 3. panta 3. un 3.a punkts, un 8. un 9. pants, kā arī Direktīvas [2018/1972] 5., 6., 8., 9. un 45. pants jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu sistēmu kā sistēma, kas Itālijas Republikā ir ievesta ar [Likuma Nr. 205/2017] 1. panta 1031.-*bis* punktu un kas atņem vai katrā ziņā būtiski ierobežo neatkarīgas administratīvās iestādes regulatīvas funkcijas, paredzot papildu apraides apjoma piešķiršanu tādā maksas procedūrā, kurā ir izraudzīts saimnieciski visizdevīgākais piedāvājums un kurā piedalās tirgū dominējošie vēsturiskie operatori?

3) Vai Savienības tiesības un it īpaši [Pamatdirektīvas] 8. un 9. pants, [Atļauju izsniegšanas direktīvas] 3., 5., 7. un 14. pants, [Konkurences direktīvas] 2. un 4. pants, Lēmuma [2017/899] 11. un 20. apsvērums un taisnīguma princips, diskriminācijas aizlieguma princips, konkurences un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu sistēmu kā sistēma – kas ieviesta ar piemērojamo valsts tiesisko regulējumu (Likuma Nr. 205/2017 1. panta 1030., 1031., 1031.-*bis*, 1031.-*ter* un 1032. punkts), kā arī ar *AGCOM* lēmumiem Nr. 39/19/*CONS*, 128/19/*CONS*, 564/20/*CONS* un attiecīgiem nolēmumiem par frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu digitālās televīzijas pakalpojumam –, kas nolūkā pārveidot “frekvenču izmantošanas tiesības” par “apraides jaudas izmantošanas tiesībām” neparedz līdzvērtīgu pārveidošanu, bet rezervē jaudas daļu maksas procedūrai, uzliekot operatoram papildu izmaksas, lai nodrošinātu laika gaitā likumīgi iegūto prerogatīvu saglabāšanu?

4) Vai Savienības tiesības un it īpaši [Pamatdirektīvas] 8. un 9. pants, [Atļauju izsniegšanas direktīvas] 3., 5., 7. un 14. pants, [Konkurences direktīvas] 2. un 4. pants, Lēmuma [2017/899] 11. un 20. apsvērums, taisnīguma princips, diskriminācijas aizlieguma princips, konkurences un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi, kā arī samērīguma un piemērotības principi nepieļauj tādu sistēmu kā sistēma – kas ieviesta ar piemērojamo valsts tiesisko regulējumu (Likuma Nr. 205/2017 1. panta 1030., 1031., 1031.-*bis*, 1031.-*ter* un 1032. punkts), kā arī ar *AGCOM* lēmumiem Nr. 39/19/*CONS*, 128/19/*CONS*, 564/20/*CONS* un attiecīgiem nolēmumiem par frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu digitālās televīzijas pakalpojumam –, kas neparedz strukturāla rakstura pasākumus, lai novērstu nevienlīdzības situāciju, kas ir izraisīta iepriekš tostarp ar pārkāpumiem, kas iepriekš konstatēti valsts un pārvaldiskā judikatūrā, un nenošķir tāda operatora stāvokli, kurš ir ieguvis frekvenci maksas konkursa procedūrā, ar tiesībām to salabāt, vai turpretī ir piemēroti un samērīgi nestrukturālie pasākumi, kurus *AGCOM* pieņēma attiecībā uz tirgū dominējošiem vēsturiskiem uzņēmumiem, kuriem sākotnēji piederēja tā saucamie [pretmonopola] pārsniedzošie tīkli?

5) Vai Savienības tiesības un it īpaši [Pamatdirektīvas] 8. un 9. pants, [Atļauju izsniegšanas direktīvas] 3., 5., 7. un 14. pants, [Konkurences direktīvas] 2. un 4. pants, Lēmuma [2017/899] 11. un 20. apsvērums un taisnīguma princips, diskriminācijas aizlieguma princips, konkurences un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi, kā arī samērīguma un piemērotības principi nepieļauj tādu [sistēmu] kā sistēma – kas ieviesta ar piemērojamo valsts tiesisko regulējumu (Likuma Nr. 205/2017 1. panta 1030., 1031., 1031.-*bis*, 1031.-*ter* un 1032. punkts), kā arī ar *AGCOM* lēmumiem Nr. 39/19/*CONS*, 128/19/*CONS*, 564/20/*CONS* un attiecīgiem nolēmumiem par frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu digitālās televīzijas pakalpojumam –, kas neņem vērā tāda operatora tiesisko paļāvību, kurš ieguvis frekvences izmantošanas tiesības maksas konkursa procedūrā, kurā bija tieši paredzētas tiesības uz līdzīga pārklājuma frekvenci un ar līdzvērtīgu izmantošanas tiesību ilgumu?"

39 Šādos apstākļos *Consiglio di Stato* (Valsts padome) nolēma apturēt tiesvedību un lietā C-765/23 uzdot Tiesai četrus prejudiciālus jautājumus, kas ir analogi lietā C-764/23 uzdotajam pirmajam līdz ceturtajam jautājumam.

40 Šādos pašos apstākļos *Consiglio di Stato* (Valsts padome) nolēma apturēt tiesvedību un lietā C-766/23 uzdot Tiesai divus prejudiciālus jautājumus, kas ir analogi lietā C-764/23 uzdotajam otrajam un trešajam jautājumam, kā arī šādu trešo prejudiciālo jautājumu:

"Vai Savienības tiesības un it īpaši [Pamatdirektīvas] 8. un 9. pants, [Atļauju izsniegšanas direktīvas] 3., 5., 7. un 14. pants, [Konkurences direktīvas] 2. un 4. pants, Lēmuma [2017/899] 11. un 20. apsvērums, taisnīguma princips, diskriminācijas aizlieguma princips, konkurences un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi, kā arī samērīguma un piemērotības principi jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu sistēmu kā sistēma, kas Itālijas tiesībās ievesta ar Likuma [Nr. 145/18] 1. panta 1101.–1108. punktu un Likuma [Nr. 205/2017] 1. panta 1030., 1031., 1031.-*bis*, 1031.-*quater*, 1032., 1033., 1034. un 1037. punktu, *AGCOM* lēmumiem Nr. 39/19/*CONS* [..], 128/19/*CONS* un 129/19/*CONS* un attiecīgiem nolēmumiem par frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu digitālās televīzijas pakalpojumam, kas neparedz strukturāla rakstura pasākumus [un], lai arī ir pieejami nestrukturāli kompensācijas un/vai līdzsvara atjaunošanas pasākumi, lai novērstu iepriekš radīto nevienlīdzības situāciju paredz maksas procedūru, kas operatoram uzliek papildu izmaksas un apgrūtinājumus, un vai šīs [Savienības] tiesības, it īpaši ņemot vērā samērīguma un piemērotības principus, kā arī 2017. gada 26. jūlija spriedumā *Persidera* (C-112/16, EU:C:2017:597) apstiprinātos principus, nepieļauj tādu sistēmu kā iepriekš aprakstītā,

ņemot vērā arī sistēmas vispārēju attīstību un tās "anomālijas", "bažas" un "pārkāpumus", kas ir konstatēti šī [lēmuma] motīvu daļā minētajā valsts un pārvalstiskā judikatūrā, vai turpretī nestrukturāli pasākumi, kurus *AGCOM* pieņēmusi sistēmas līdzsvara atjaunošanai, ir pietiekami?"

41 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2024. gada 27. februāra lēmumu lietas no C-764/23 līdz C-766/23 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesam, kā arī sprieduma taisīšanai.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par Tiesas kompetenci

42 *Radiotelevisione italiana SpA* (*RAI*) apgalvo, ka Tiesas kompetencē nav atbildēt uz pirmo un ceturto jautājumu lietās C-764/23 un C-765/23, kā arī uz trešo jautājumu lietā C-766/23, jo ar šiem jautājumiem iesniedzējtiesa aicina Tiesu lemt par pamatlietā aplūkotā Itālijas tiesiskā regulējuma saderību ar Savienības tiesībām un par *AGCOM* pieņemto aktu tiesiskumu.

43 Šajā ziņā jāatgādina, ka LESD 267. pantā paredzētās sadarbības sistēmas pamatā ir skaidra funkciju sadale starp valsts tiesām un Tiesu. Saskaņā ar šo pantu uzsāktajā tiesvedībā valsts tiesību normu interpretācija ir dalībvalstu tiesu, nevis Tiesas kompetencē un Tiesa nav tiesīga lemt par valsts tiesību normu atbilstību Savienības tiesībām. Tiesas kompetencē tomēr ir sniegt valsts tiesai visus norādījumus par Savienības tiesību normu interpretāciju, kas ļautu tai izvērtēt šo normu saderīgumu ar Savienības tiesisko regulējumu (skat. spriedumus, 1985. gada 21. marts, *Celestri & C.*, 172/84, EU:C:1985:137, 12. punkts; 2008. gada 1. jūlijs, *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, 30. punkts, kā arī 2017. gada 26. jūlijs, *Europa Way* un *Persidera*, C-560/15, EU:C:2017:593, 35. punkts).

44 Šajās apvienotajās lietās iesniedzējtiesa ar uzdotajiem jautājumiem tieši aicina Tiesu sniegt šādus interpretācijas elementus, tādēļ Tiesai ir kompetence atbildēt uz šiem jautājumiem.

Par pieņemamību

45 *RAI* un *Mediaset SpA* apstrīd visu vai daļu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību.

46 Pirmām kārtām, *RAI* un *Mediaset* apgalvo, ka lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu nav ietverta vajadzīgā informācija, lai Tiesa varētu atbildēt uz visiem uzdotajiem jautājumiem. Konkrētāk – vispirms – *RAI* uzskata, ka iesniedzējtiesa nav sniegusi pilnīgu 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurēšanas procesa aprakstu. Turpinājumā *Mediaset* apgalvo, ka šī tiesa nav izklāstījusi nedz iemeslus, kuru dēļ Savienības tiesību normas, kas minētas trešajā jautājumā lietās C-764/23 un C-765/23, kā arī otrajā jautājumā lietā C-766/23, būtu piemērojamas šajā gadījumā, nedz iemeslus, kas tai likuši šaubīties par pamatlietā aplūkotā Itālijas tiesiskā regulējuma saderību ar šīm tiesību normām. Visbeidzot – *Mediaset* uzskata, ka minētā tiesa neesot sniegusi Tiesai pietiekamu informāciju, lai tā varētu atbildēt uz piekto jautājumu lietā C-764/23.

47 Otrām kārtām, *RAI* un *Mediaset* uzskata, ka, lai pieņemtu nolēmumu pamatlietās, nav nepieciešams atbildēt uz trešo un ceturto jautājumu lietās C-764/23 un C-765/23, kā arī uz otro un trešo jautājumu lietā C-766/23. Proti, Itālijas iestāžu jau veiktie pasākumi esot bijuši pietiekami, lai novērstu agrāko nelikumību sekas Itālijas audiovizuālajā nozarē, uz kurām norāda iesniedzējtiesa. Pie tam lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvertajā šo nelikumību izklāstā

esot pieļautas kļūdas, kā arī neprecizitātes. Turklāt šie jautājumi daļēji attiecoties uz procedūru, saskaņā ar kuru par maksu tiek piešķirtas tiesības izmantot apraides jaudas *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksos, lai gan šī procedūra neesot pamatlietas priekšmets.

48 Jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu ieviestajā sadarbībā starp Tiesu un valstu tiesām tikai valsts tiesai, kura izskata lietu un kura ir atbildīga par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpatnības, ir jānovērtē gan tas, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir nepieciešams sprieduma taisīšanai, gan arī Tiesai uzdoto jautājumu atbilstība. Tādējādi, ja uzdotie jautājumi ir par Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolēmumu (skat. spriedumus, 1988. gada 21. aprīlis, *Pardini*, 338/85, EU:C:1988:194, 8. punkts, un 2023. gada 24. jūlijs, *Lin*, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, 61. punkts).

49 No tā izriet, ka uz jautājumiem par Savienības tiesībām attiecas atbilstības pieņēmums. Atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālo jautājumu Tiesa var tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar pamatlietas faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (skat. spriedumus, 2000. gada 13. jūlijs, *Idéal tourisme*, C-36/99, EU:C:2000:405, 20. punkts, un 2023. gada 24. jūlijs, *Lin*, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, 62. punkts).

50 Šajā kontekstā, pirmkārt, attiecībā uz argumentiem par iesniedzējtiesas nolēmumu iespējami nepilnīgo raksturu jāuzsver, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, kas tagad ir atspoguļota tās Reglamenta 94. panta a) un b) punktā, nepieciešamība sniegt valsts tiesai noderīgu Savienības tiesību interpretāciju prasa, lai valsts tiesa izklāstītu lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, uz kuriem attiecas tās uzdotie jautājumi, vai vismaz paskaidrotu šo jautājumu pamatā esošos faktu pieņēmumus. Tātad, kā noteikts Reglamenta 94. panta c) punktā, pašā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu noteikti jāietver to iemeslu izklāsts, kas likuši iesniedzējtiesai šaubīties par noteiktu Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esību, kā arī saikne, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un pamatlietai piemērojamajiem valsts tiesību aktiem (skat. spriedumu, 1993. gada 26. janvāris, *Telemarsicabruzzo* u.c., no C-320/90 līdz C-322/90, EU:C:1993:26, 6. punkts; rīkojumu, 2000. gada 28. jūnijs, *Laguillaumie*, C-116/00, EU:C:2000:350, 16. punkts, kā arī spriedumu, 2024. gada 4. oktobris, *Bezirkshauptmannschaft Landeck* (Mēģinājums piekļūt mobilajā tālrunī saglabātajiem personas datiem), C-548/21, EU:C:2024:830, 48. punkts).

51 Šajā gadījumā lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu ir detalizēti izklāstīti faktiskie apstākļi un tiesiskais regulējums, ar ko ir saistīti uzdotie jautājumi, kā arī iemesli, kas iesniedzējtiesai likuši šaubīties par pamatlietā aplūkotā Itālijas tiesiskā regulējuma saderību ar Savienības tiesībām.

52 No tā izriet, ka šie lēmumi atbilst Reglamenta 94. pantā paredzētajām prasībām un ka tajos tātad ir ietverta pietiekama informācija, lai Tiesa varētu atbildēt uz šiem jautājumiem.

53 Otrkārt, jākonstatē, ka argumenti par to, ka uz dažiem no minētajiem jautājumiem, lai atrisinātu pamatlietas, nav jāatbild, daļēji ir balstīti uz pamatlietas faktiskās situācijas aprakstu, kas atšķiras no iesniedzējtiesas sniegtā apraksta. Tādējādi *RAI* un *Mediaset* kritizē iesniedzējtiesu nolēmumos ietverto izklāstu par agrākajām nelikumībām Itālijas audiovizuālajā nozarē un to sekām.

54 Saistībā ar šī sprieduma 43. punktā minēto skaidro funkciju sadali starp valsts tiesām un Tiesu ikviens lietas faktu vērtējums ir valsts tiesas kompetencē un tās ziņā ir, ņemot vērā lietas īpatnības, novērtēt gan to, vai prejudiciālais nolēmums ir nepieciešams, lai šī tiesa varētu taisīt spriedumu, gan to, cik atbilstīgi ir Tiesai uzdotie jautājumi, savukārt Tiesa ir pilnvarota lemt

vienīgi par Savienības tiesību akta interpretāciju vai spēkā esību, ņemot vērā faktus, kurus tai ir norādījusi valsts tiesa (skat. spriedumus, 1978. gada 16. marts, *Oehlschläger*, 104/77, EU:C:1978:69, 4. punkts, un 2021. gada 20. aprīlis, *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, 28. punkts).

55 Līdz ar to *RAI* un *Mediaset* argumenti, kas saistīti ar *RAI* un *Mediaset* pašu vērtējumu par agrākajām nelikumībām Itālijas audiovizuālajā nozarē un to sekām, nevar likt uzskatīt, ka daži no uzdotajiem jautājumiem ir nepieņemami.

56 Turklāt apstāklis, ka prasības pamatlietās tieši neattiecas uz *AGCOM* aktiem, kas reglamentē radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas maksas procedūru, nav pietiekams, lai pierādītu, ka uzdotie jautājumi jāatzīst par nepieņemamiem, ciktāl tie attiecas uz šo procedūru.

57 Proti, netiek apstrīdēts, ka šo jautājumu mērķis ir sniegt iesniedzējtiesai informāciju, kas tai ļautu izvērtēt agrāko radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārveidošanas procedūras saderību ar Savienības tiesībām. No iesniedzējtiesas nolēmumiem izriet, ka 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurācijas Itālijā ietvaros šī procedūra tiek īstenota koordinēti ar radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas maksas procedūru, tāpēc nevar uzskatīt, ka minēto jautājumu aspekti, kas attiecas uz šo pēdējo minēto procedūru, būtu acīmredzami nesaistīti ar pamatlietām.

58 Tātad uz visiem uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild.

Par lietas būtību

59 Vispirms jānorāda, ka, lai gan uzdotie jautājumi attiecas tostarp uz Direktīvas 2018/1972 interpretāciju, no tās 124. panta 1. punkta izriet, ka dalībvalstis šīs direktīvas transponēšanai paredzētos noteikumus piemēro no 2020. gada 21. decembra. Līdz ar to, tā kā šie jautājumi attiecas uz Itālijas tiesiskā regulējuma, kas pieņemts pirms šī datuma, saderību ar Savienības tiesībām, minētie jautājumi jāizskata, pamatojoties uz Savienības tiesību aktiem, kas bija spēkā pirms minētā datuma.

Par pirmo jautājumu lietās C-764/23 un C-765/23

60 Ar pirmo jautājumu lietās C-764/23 un C-765/23 – jautājumi ir identiski – iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Pamatdirektīvas 4. panta 1. punkts, lasot to LES 6. un 19. panta, kā arī Hartas 47. panta gaismā, jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, ar kuru, pirmkārt, tādu prasību sekas, kuras saimnieciskās darbības subjekti cēluši par radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas saistībā ar 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurāciju aktiem, tiek ierobežotas ar finansiālas atlīdzības piešķiršanu un, otrkārt, pagaidu noregulējuma, kuru var noteikt, gaidot šādas prasības izskatīšanu, tvērumu ierobežo ar pagaidu nodrošinājuma summas izmaksu.

61 Lai gan šajos jautājumos ir atsauce uz LES 6. pantu, vispirms jānorāda, ka tā ir vispārīga rakstura tiesību norma, kurai nav nozīmes minēto jautājumu analīzē (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2021. gada 23. novembris, IS (Rīkojuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu prettiesiskums), C-564/19, EU:C:2021:949, 98. punkts).

62 Pamatdirektīvas 4. panta 1. punkta pirmajā daļā dalībvalstīm ir noteikts pienākums paredzēt efektīvus pārsūdzības mehānismus, kas jebkuram lietotājam vai uzņēmumam, kurš nodrošina elektronisko komunikāciju tīklus vai pakalpojumus un kuru ir ietekmējis VRI lēmums, ļauj šo lēmumu pārsūdzēt neatkarīgā iestādē, kam ir attiecīga kompetence, lai tā varētu efektīvi veikt savas funkcijas.

63 Šīs direktīvas 4. panta 1. punkta otrajā daļā paredzēts, ka, kamēr nav zināms pārsūdzības rezultāts, VRI lēmums paliek spēkā, ja vien saskaņā ar valsts tiesību aktiem netiek noteikti pagaidu pasākumi.

64 No Tiesas judikatūras izriet, ka minētās direktīvas 4. pantā izpaužas Hartas 47. pantā garantētais efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips, kas minēts LES 19. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru dalībvalstu tiesām jānodrošina to tiesību aizsardzība tiesā, kuras attiecīgajām personām izriet no Savienības tiesībām (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2008. gada 21. februāris, *Tele2 Telecommunication*, C-426/05, EU:C:2008:103, 30. punkts, kā arī 2016. gada 13. oktobris, *Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej* un *Petrotel*, C-231/15, EU:C:2016:769, 20. punkts).

65 Tomēr šīs pašas direktīvas 4. pantā nav paredzēti precīzi procesuāli noteikumi, lai īstenotu tajā dalībvalstīm noteikto pienākumu paredzēt efektīvus pārsūdzības mehānismus, un it īpaši tajā nav noteiktas pilnvaras, kādām jābūt valsts tiesai, kurai jālemj par prasību, kas celta par aktu, kurš attiecas uz radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu.

66 Ja attiecīgajā jautājumā nav Savienības tiesiskā regulējuma, dalībvalstīm šīs pilnvaras jānosaka atbilstoši tās procesuālajai autonomijai, tomēr ar nosacījumu, ka situācijās, uz kurām attiecas Savienības tiesības, minētās pilnvaras nav šaurākas par tām, kādas būtu tiesai, kam jālemj par līdzīgām situācijām, uz kurām attiecas valsts tiesības (līdzvērtības princips), un ka šo pašu pilnvaru apjoms nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūtina to tiesību īstenošanu, kas piešķirtas ar Savienības tiesībām (efektivitātes princips) (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2016. gada 13. oktobris, *Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej* un *Petrotel*, C-231/15, EU:C:2016:769, 23. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

67 Saistībā ar līdzvērtības principu iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka regulējums, uz kuru attiecas pirmais jautājums lietās C-764/23 un C-765/23, piemērojams neatkarīgi no tā, vai prasības ir pamatotas ar valsts tiesībām un Savienības tiesībām.

68 Attiecībā uz efektivitātes principu jānorāda, ka Tiesa 2016. gada 13. oktobra sprieduma *Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej* un *Petrotel* (C-231/15, EU:C:2016:769) 25. un 31. punktā ir nospriedusi, ka valsts tiesai, kas izskata prasību par VRI lēmumu, jābūt iespējai to atcelt ar atpakaļejošu spēku, ja tā to atzīst par nepieciešamu, lai nodrošinātu šo prasību iesniegušā uzņēmuma tiesību efektīvu aizsardzību.

69 Tomēr no tā nevar secināt, ka efektivitātes princips noteikti nozīmē, ka valsts tiesai, kas izskata šādu prasību, jābūt tiesīgai atcelt ikvienu VRI lēmumu, uz kuru attiecas Pamatdirektīva.

70 Proti, vispirms jautājums, kas uzdots lietā, kurā pasludināts 2016. gada 13. oktobra spriedums *Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej* un *Petrotel* (C-231/15, EU:C:2016:769), bija vērsts nevis uz to, lai noteiktu, vai Pamatdirektīvas 4. panta 1. punktā ir noteikts, ka tiesai, kurā celta prasība par VRI lēmumu, jābūt pilnvarām atcelt šo lēmumu, bet tikai, vai šī tiesību norma nepieļauj, ka valsts tiesiskajā regulējumā šīs pilnvaras var tikt atzītas šādai tiesai.

71 Turpinot – šis jautājums, kā Tiesa turklāt norādīja savā atbildē, skaidri attiecās uz situāciju, kurā iesniedzējtiesa šajā lietā jau bija konstatējusi, ka apstrīdētais lēmums jāatceļ, lai aizsargātu attiecīgā uzņēmuma tiesības. Turpretī ar pirmo jautājumu lietās C-764/23 un C-765/23 iesniedzējtiesa tieši aicina Tiesu izvērtēt, cik lielā mērā šāda atcelšana var tikt uzskatīta par nepieciešamu, lai nodrošinātu prasītāju tiesības tādās situācijās kā pamatlietās aplūkotās.

72 Visbeidzot lietā, kurā pasludināts 2016. gada 13. oktobra spriedums *Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej* un *Petrotel* (C-231/15, EU:C:2016:769), Tiesai tika jautāts par kārtību, kādā tiesā tiek pārbaudīts lēmums par tādu tarifu pielāgošanu, kas saistīti ar mobilās telefonijas tīklu. Tā kā šāds lēmums rada sekas, kas atšķiras no lēmuma par radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu sekām, nevar prezumēt, ka kompetentās tiesas pilnvaras izskatīt prasības, kas celtas par šo divu veidu lēmumiem, noteikti ir līdzīgas.

73 Šajā kontekstā, lai noteiktu, vai tāda sistēma kā pamatlietā aplūkotā ir saderīga ar efektivitātes principu, jāatgādina, ka katrs gadījums, kad rodas jautājums par to, vai valsts procesuālo tiesību norma nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūtina Savienības tiesību piemērošanu, jāizvērtē – ņemot vērā šīs tiesību normas vietu visā procedūrā – šīs procedūras norise un tās īpatnības, kā arī vajadzības gadījumā ņemot vērā tādus valsts tiesu sistēmas pamatā esošos principus kā tiesību uz aizstāvību aizsardzība, tiesiskās drošības princips un pareiza tiesvedības norise (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 17. maijs, *Unicaja Banco*, C-869/19, EU:C:2022:397, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

74 Šajā ziņā, kā uzsver iesniedzējtiesa, finansiālas atlīdzības piešķiršana kopā ar pagaidu nodrošinājuma summas izmaksu pati par sevi, protams, nevar garantēt, ka nelikumīgā situācija, kas izriet no radiofrekvenču izmantošanas tiesību prettiesiskas piešķiršanas, faktiski tiek apšaubīta un ka operators, kurš cēlis prasību, var saņemt radiofrekvenču izmantošanas tiesības, uz kurām tam būtu tiesības.

75 Tomēr jānorāda, ka akta par šādu izmantošanas tiesību piešķiršanu atcelšana vai šāda akta iedarbības ilgstoša apturēšana, gaidot lēmumu par prasību, var būtiski ietekmēt radiofrekvenču izmantošanu, kas praksē var kavēt 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurāciju, kura prasīta Lēmumā 2017/899.

76 Proti, no šī lēmuma 1. panta 1. punkta izriet, ka pārkonfigurācijai, kuras mērķis ir ļaut 700 MHz frekvenču joslu izmantot bezvadu platjoslas elektronisko komunikāciju pakalpojumos, principā bija jānotiek 2020. gada 30. jūnijā un vēlākais līdz 2022. gada 30. jūnijam par minētās pārkonfigurācijas atlikšanu uz pēdējo minēto datumu bija jāpaziņo pārējām dalībvalstīm, kā arī Komisijai, paziņojumu balstot uz pienācīgi pamatotiem iemesliem.

77 Bez tam no minētā lēmuma 8., 9. un 15. apsvēruma izriet, ka kavēšanās, atbrīvojot 700 MHz frekvenču joslu vienā dalībvalstī, ne tikai var radīt šķēršļus 5G izvēršanai šajā dalībvalstī, bet arī var radīt kaitīgus traucējumus citās dalībvalstīs –tas ir risks, uz kuru Horvātijas valdība turklāt ir atsaukusies Tiesā.

78 Tādu aktu atcelšana, kuri attiecas uz radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu un kuri pieņemti, lai varētu pārkonfigurēt 700 MHz frekvenču joslu, loģiski nozīmētu attiecīgo radiofrekvenču pārdali to agrākajiem īpašniekiem, tostarp pēc šī sprieduma 76. punktā minētajiem datumiem, riskējot iznīcināt šo pārkonfigurāciju un tādējādi apdraudēt pienācīgu 5G darbību Savienībā.

79 Tāpat aktu, kas attiecas uz radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu, iedarbības ilgstoša apturēšana varētu vai nu kavēt 5G attīstību, ja uz attiecīgajām radiofrekvencēm joprojām attiektos agrākās izmantošanas tiesības, vai arī radīt šķēršli *DTT* apraides nepārtrauktībai, ja šīs radiofrekvences tiktu atbrīvotas, nenododot *DTT* apraidītājiem citas radiofrekvences, kas tiem ļautu turpināt darbību.

80 Turklāt, lai gan atlīdzinājuma natūrā pasākums, kas izpaužas kā tieša radiofrekvenču, kuru piešķiršana esot bijusi prettiesiska, izmantošanas tiesību pārdale, principā var neradīt šķēršli 5G izvēršanai, tas savukārt varētu kaitēt *DTT* apraides nepārtrauktībai, jo, ņemot vērā to ieguldījumu apjomu, kas vajadzīgi, lai varētu izmantot *DTT* apraides tīklu, nevar izslēgt, ka jau īstenoto radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārdale *a posteriori* apdraudētu šīs apraides nepārtrauktību.

81 Bez tam akta par radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu atcelšana vai atlīdzinājuma natūrā pasākums, kas izpaužas kā jau piešķirto izmantošanas tiesību tieša pārdale, noteiktos gadījumos varētu apdraudēt to labticīgo operatoru tiesības, kuriem šīs izmantošanas tiesības piešķirtas.

82 Tāpat jānorāda, ka tādu prasību kā pamatlietās vienīgais mērķis ir aizstāvēt to saimnieciskās darbības subjektu intereses, kuri darbojas audiovizuālajā nozarē – intereses, attiecībā uz kurām parasti būtu jāvar veikt vērtējumu pēc būtības un līdz ar to saņemt finansiālu atlīdzību.

83 Šādos apstākļos tiesas, kuras kompetencē ir izskatīt prasības, kas celtas par aktiem, kuri saistīti ar radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurācijā un finansiālas atlīdzības piešķiršanu, jurisdikcijas ierobežošana nevar tikt uzskatīta par noteikti nesaderīgu ar efektivitātes principu.

84 Tomēr, kā ģenerāladvokāts norādījis secinājumu 36. punktā, šādas atlīdzības piešķiršana attiecīgajiem saimnieciskās darbības subjektiem var nodrošināt efektīvu tiesību aizsardzību tiesā tikai tad, ja šīs atlīdzības noteikumi ļauj pilnībā atlīdzināt kaitējumu, kas šiem saimnieciskās darbības subjektiem nodarīts ar tāda akta piemērošanu, kuru kompetentā tiesa atzinusi par prettiesisku.

85 Konkrētāk, attiecībā uz pagaidu noregulējumu, ņemot vērā, ka Savienības likumdevējs nav precīzi noteicis to pagaidu noregulējuma veidu, kuru būtu jāvar noteikt kompetentai tiesai, jāuzskata, ka tad, ja pilnvaras, ko šī tiesa var īstenot, pēc tajā celtās prasības izskatīšanas, ir pamatoti ierobežotas ar finansiālas atlīdzības piešķiršanu, nodrošinājuma summas samaksa ir pietiekama, lai nodrošinātu pagaidu aizsardzību, kas vajadzības gadījumā ļauj iepriekš paredzēt šīs prasības galīgo iznākumu.

86 Tātad uz pirmo jautājumu lietās C-764/23 un C-765/23 jāatbild, ka Pamatdirektīvas 4. panta 1. punkts, lasot to LES 19. panta, kā arī Hartas 47. panta gaismā, jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, ar ko, pirmkārt, tādu prasību sekas, kuras saimnieciskās darbības subjekti cēluši par radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas aktiem saistībā ar 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurāciju, tiek ierobežotas ar finansiālas atlīdzības piešķiršanu un, otrkārt, pagaidu noregulējuma, kuru var noteikt, gaidot šādas prasības izskatīšanu, tvērumu ierobežo ar pagaidu nodrošinājuma summas izmaksu, ja vien šīs finansiālās atlīdzības noteikumi ļauj pilnībā atlīdzināt kaitējumu, kas šiem saimnieciskās darbības subjektiem nodarīts šo aktu piemērošanas dēļ.

Par otro jautājumu lietās C-764/23 un C-765/23, kā arī par pirmo jautājumu lietā C-766/23

87 Ar otro jautājumu lietās C-764/23 un C-765/23 – jautājumi ir līdzīgi –, kā arī ar pirmo jautājumu lietā C-766/23 iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Pamatdirektīvas 3., 8. un 9. pants jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj, ka valsts likumdevējs paredz, ka tādas papildu apraides jaudas izmantošanas tiesību piešķiršana, kas radusies saistībā ar pāreju starp divām apraides tehnoloģijām, tiek veikta, izmantojot maksas procedūru, attiecībā uz kuru šis likumdevējs pats ir noteicis dažas iezīmes saistībā ar šo tiesību piešķiršanas nosacījumiem un operatoriem, kuri var piedalīties šajā procedūrā.

88 Pirmkārt, kā noteikts Pamatdirektīvas 3. panta 1. punktā, dalībvalstīm jānodrošina, lai ikvienu VRI šajā un īpašajās direktīvās noteikto uzdevumu uzņemtos kāda kompetentā iestāde. Turklāt saskaņā ar Pamatdirektīvas 3. panta 2. un 3. punktu, lasot to kopsakarā ar tās 11. apsvērumu, dalībvalstīm ir jāgarantē VRI neatkarība, lai nodrošinātu, ka tās savas pilnvaras var īstenot objektīvi un pārskatāmi, kā arī atbilstošā brīdī (spriedums, 2017. gada 26. jūlijs, *Europa Way* un *Persidera*, C-560/15, EU:C:2017:593, 50. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

89 Lai gan Pamatdirektīvas 3. pants tā sākotnējā redakcijā bija iecerēts, lai atbilstoši minētajam 11. apsvērumam galvenokārt garantētu VRI neatkarību un objektivitāti, nodrošinot regulējošo un darbības funkciju atdalīšanu, Savienības likumdevējs ar Direktīvu 2009/140 – kā izriet no tās 13. apsvēruma – ir vēlējies pastiprināt VRI neatkarību, lai nodrošinātu tiesiskā regulējuma efektīvāku piemērošanu un palielinātu to autoritāti un lēmumu paredzamību (spriedums, 2017. gada 26. jūlijs, *Europa Way* un *Persidera*, C-560/15, EU:C:2017:593, 51. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

90 Mērķis stiprināt VRI neatkarību un objektivitāti ir izteikts Pamatdirektīvas 3. panta 3.a punktā. Saskaņā ar šis normas pirmo daļu, neskarot gadījumu, kad notiek konsultācijas un sadarbība ar citām valsts iestādēm, kas paredzētas šajā pantā, VRI, kas ir atbildīgas par *ex ante* tirgus regulēšanu vai uzņēmumu domstarpību atrisināšanu, ir jārīkojas neatkarīgi un tās nedrīkst prasīt vai pieņemt norādījumus ne no vienas citas iestādes, īstenojot tām uzticētos uzdevumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Europa Way* un *Persidera*, C-560/15, EU:C:2017:593, 53. punkts).

91 Otrkārt, jāprecizē, ka ar Pamatdirektīvu VRI ir paredzēti īpaši reglamentējoši uzdevumi, kas noteikti šīs direktīvas 8.–13. pantā. Saskaņā ar minētās direktīvas 9. panta 1. punkta pirmo daļu spektra iedalīšana elektronisko komunikāciju pakalpojumu vajadzībām, kā arī vispārēju atļauju vai radiofrekvenču individuālu izmantošanas tiesību piešķiršana ietilpst šo iestāžu īpašajos regulatīvajos uzdevumos (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Europa Way* un *Persidera*, C-560/15, EU:C:2017:593, 54. punkts).

92 Līdz ar to tādu radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas procedūru organizēšana – kā pamatlietās aplūkotās agrāko radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārveidošanas un piešķiršanas par maksu procedūras – ietilpst tāda regulatīvā uzdevuma izpildē Pamatdirektīvas izpratnē, kas jāveic VRI.

93 No tā izriet, ka valsts likumdevēja iejaukšanos šādu procedūru organizēšanā ierobežo pienākums ievērot VRI neatkarību. Tādējādi Tiesa ir nospriedusi, ka šādas iestādes neatkarība tiktu apdraudēta, ja ārējām struktūrām, piemēram, valsts likumdevējam, būtu atļauts apturēt vai pat atcelt, izņemot Pamatdirektīvā paredzētos uzraudzības un pārsūdzības gadījumus, notiekošās

atlases procedūru radiofrekvenču piešķiršanai, kas tiek organizēta šīs iestādes uzraudzībā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Europa Way* un *Persidera*, C-560/15, EU:C:2017:593, 56. punkts).

94 Ņemot to vērā, šajās apvienotajās lietās uzdotie jautājumi attiecas uz to, vai ar Savienības tiesībām ir saderīga valsts likumdevēja iejaukšanās, kuras mērķis ir nevis apšaubīt radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas procedūru, ko veic VRI pēc procedūras uzsākšanas, bet gan priekšlaicīgi izvirzīt noteiktas prasības, kuras VRI būs jāievēro, organizējot un īstenojot šādu procedūru.

95 Lai gan VRI neatkarības princips nekādi nerada šķērsli tam, lai tā paliktu pakļauta likuma ievērošanai, tomēr valsts likumdevējs, nepārkāpjot VRI neatkarību, nevar tai atņemt pilnvaras, kas tai piešķirtas Pamatdirektīvā un īpašajās direktīvās, vai īstenot šīs pilnvaras VRI vietā (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2021. gada 2. septembris, Komisija/Vācija (Direktīvas 2009/72 un Direktīvas 2009/73 transponēšana), C-718/18, EU:C:2021:662, 126. un 130. punkts).

96 Šajā ziņā jāuzsver, ka Pamatdirektīvas 8. panta 1. punktā paredzēts, ka VRI, veicot tām uzticētos konkrētos reglamentējošos uzdevumus, jāveic visi pamatotie pasākumi, lai sasniegtu šajā pantā izklāstītos mērķus, proti, veicināt konkurenci elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu nodrošināšanā, veicināt iekšējā tirgus attīstību un aizstāvēt Savienības pilsoņu intereses (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 19. jūnijs, *TDC*, C-556/12, EU:C:2014:2009, 39. punkts).

97 Šajā ziņā Pamatdirektīvas 8. pantā izklāstīto mērķu līdzsvarošana ir jāveic VRI, nevis valstu likumdevējiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 3. decembris, Komisija/Vācija, C-424/07, EU:C:2009:749, 91. punkts).

98 Tomēr, lai gan Pamatdirektīvas 9. panta 1. punktā, protams, ir paredzēts, ka VRI jāpiešķir radiofrekvenču izmantošanas tiesības, šajā tiesību normā ir arī precizēts, ka nevis konkrēti VRI, bet "dalībvalstīm" vispārīgāk jānodrošina, lai šī piešķiršana būtu pamatota ar objektīviem, pārskatāmiem, nediskriminējošiem un samērīgiem kritērijiem.

99 Turklāt Tiesa, pamatojoties it īpaši uz minēto tiesību normu, ir atzinusi dalībvalstu rīcības brīvību izlemt radiofrekvenču izmantošanas tiesību bezmaksas piešķiršanas procedūru aizstāt ar šādu tiesību maksas piešķiršanas procedūru kontekstā, kad šo lēmumu ir pieņēmis valsts likumdevējs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Europa Way* un *Persidera*, C-560/15, EU:C:2017:593, 65. un 71. punkts).

100 Līdz ar to, ņemot vērā attiecīgi VRI un dalībvalstu politiskajām iestādēm šādi piešķirtās lomas, jāuzskata, ka principus, pēc kuriem būtu jāvadās radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas procedūru organizēšanā un kuriem jānodrošina Pamatdirektīvas 9. panta 1. punktā izklāstīto prasību ievērošana, var noteikt valsts likumdevējs.

101 Tajā pašā laikā, ņemot vērā, ka šī likumdevēja iesaistīšanās šo procedūru organizēšanā nevar sniegties tik tālu, ka VRI tiek atņemts tās specifiskais regulatīvais uzdevums šajā jomā, minētais likumdevējs nevar pieņemt noteikumus, kuru dēļ VRI vairs nav būtiskas rīcības brīvības, nosakot šo tiesību piešķiršanas procedūras tehnisko kārtību, un ka tādējādi tai ir tikai jāīsteno šī paša likumdevēja noteikta procedūra.

102 Lai arī iesniedzējtiesai jāpārbauda, vai pamatlietās ir ievērota šī prasība, Tiesa ar LESD 267. pantu ieviestajā tiesu sadarbībā, pamatojoties uz lietas materiāliem, tomēr var sniegt minētajai tiesai Savienības tiesību interpretācijas elementus, kas tai var būt noderīgi, izvērtējot kādas Savienības tiesību normas sekas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 19. decembris, *Vivacom Bulgaria*, C-369/23, EU:C:2024:1043, 41. punkts).

103 No šāda viedokļa vispirms jāatgādina – kā izriet no šī sprieduma 99. punktā atgādinātās judikatūras –, ka valsts likumdevējs principā var izvēlēties radiofrekvenču izmantošanas tiesību maksas piešķiršanas procedūru, ja tas to uzskata par piemērotu.

104 Ņemot vērā rīcības brīvību, kas tādējādi ir valsts likumdevējam, tādā situācijā kā pamatlietās, kad tehnoloģiskā pāreja nozīmē, ka tiek piešķirti jauni multipleksi, kuru apraides jauda ir ievērojami lielāka nekā iepriekš piešķirtajiem multipleksiem, nevar uzskatīt, ka no šīs pārejas izrietošās papildu apraides jaudas izmantošanas tiesību piešķiršanas bez maksas vai par maksu izvēlei noteikti būtu jāietilpst VRI kompetences jomā.

105 Turpinot – attiecībā uz šo izmantošanas tiesību maksas piešķiršanas procedūras kārtību no iesniedzējtiesas nolēmumiem izriet, ka Itālijas likumdevējs ir noteicis virkni principu, kas regulē šo procedūru. Šie principi būtībā attiecas uz minētajā procedūrā piešķirto daļu lieluma noteikšanu, pienākumu noteikt piedāvājumu minimālo vērtību un vairāku mērķu noteikšanu, kas jāņem vērā, atlasot piedāvājumus.

106 Ņemot vērā minēto principu vispārējo raksturu, no pirmā acu uzmetiena šķiet – tas, ka valsts likumdevējs ir noteicis šādus principus, neatņem VRI būtisku rīcības brīvību, nosakot precīzu radiofrekvenču izmantošanas tiesību maksas piešķiršanas procedūras kārtību, it īpaši attiecībā uz piedāvājumu minimālās vērtības līmeni, konkrētiem kritērijiem, pamatojoties uz kuriem galu galā būtu jāizvērtē piedāvājumi, kā arī šo kritēriju līdzsvarošanu vai arī iespēju paredzēt asimetriskus piekļuves šai procedūrai noteikumus.

107 Lai gan ir taisnība, ka tādi principi kā pamatlietās aplūkotie, šķiet, nozīmē – kā to uzsver iesniedzējtiesa –, ka vēsturiski attiecīgās dalībvalsts audiovizuālajā nozarē dominējošie operatori var piedalīties radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas procedūrā, ar šo apstākli nepietiek, lai pierādītu, ka VRI nav būtiskas rīcības brīvības šīs procedūras organizēšanā, kā to turklāt apstiprina fakts, ka *AGCOM* galu galā ir nolēmusi, ka šiem operatoriem var tikt piešķirtas tikai dažas daļas, un ka tā ir paredzējusi noteikumus, kuru mērķis ir dot priekšroku citiem operatoriem.

108 Visbeidzot, lai gan no iesniedzējtiesas nolēmumiem izriet, ka valsts likumdevēja izvēle organizēt radiofrekvenču izmantošanas tiesību maksas piešķiršanas procedūru līdztekus citiem faktoriem ir ņemta vērā, VRI definējot agrāko radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārveidošanas kārtību, šāda ņemšana vērā ir tikai sekas tam, ka šim likumdevējam ir tiesības izvēlēties procedūru radiofrekvenču izmantošanas tiesību maksas piešķiršanai apstākļos, kad pieejamās apraides jaudas ir objektīvi palielinājušās. Līdz ar to šādu apstākli nevar uzskatīt par tādu, kas pierāda, ka valsts likumdevējs ir apdraudējis VRI kompetenci.

109 Ņemot vērā šos apstākļus, uz otro jautājumu lietās C-764/23 un C-765/23, kā arī uz pirmo jautājumu lietā C-766/23 jāatbild, ka Pamatdirektīvas 3., 8. un 9. pants jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj, ka valsts likumdevējs paredz, ka tādas papildu apraides jaudas izmantošanas tiesību piešķiršana, kas radusies saistībā ar pāreju starp divām apraides tehnoloģijām, tiek veikta, izmantojot maksas procedūru, attiecībā uz kuru šis likumdevējs pats ir noteicis dažas iezīmes

saistībā ar šo tiesību piešķiršanas nosacījumiem un operatoriem, kuri var piedalīties šajā procedūrā, ja likumdevējs vienīgi nosaka tādus principus, kuru sekas nav tādas, ka VRI vairs nav būtiskas rīcības brīvības noteikt šo tiesību piešķiršanas procedūras tehniskās detaļas un ka tai tādējādi jāaprobežojas ar likumdevēja noteiktās procedūras īstenošanu.

Par trešo un piekto jautājumu lietā C-764/23, trešo jautājumu lietā C-765/23, kā arī par otro jautājumu lietā C-766/23

110 Ar trešo un piekto jautājumu lietā C-764/23, trešo jautājumu lietā C-765/23, kā arī otro jautājumu lietā C-766/23, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Pamatdirektīvas 8. un 9. pants, Atļauju izsniegšanas direktīvas 3., 5., 7. un 14. pants, Konkurences direktīvas 2. un 4. pants, kā arī tiesiskās paļāvības aizsardzības princips jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu par radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu, ar kuru tehnoloģiskās pārejas laikā, kas saistīta ar 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurāciju, nav paredzēta agrāko radiofrekvenču izmantošanas tiesību līdzvērtīga pārveidošana un tāpēc operatoram, kurš vēlas saglabāt savu apraides jaudu, ir noteikts pienākums piedalīties maksas procedūrā vai noslēgt vienošanos ar citu operatoru.

111 Vispirms jākonstatē, ka Atļauju izsniegšanas direktīvas 3. pantā, kurā paredzēti noteikumi par vispārējām atļaujām elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem, un Konkurences direktīvas 2. pantā, kurā paredzēti noteikumi par ekskluzīvām un īpašām tiesībām attiecībā uz šiem tīkliem un pakalpojumiem, nav ietverti elementi, kas būtu lietderīgi, lai atbildētu uz šiem jautājumiem.

112 Pēc šī precizējuma jānorāda, ka ne Pamatdirektīvā, ne Atļauju izsniegšanas direktīvā, ne Konkurences direktīvā nav ietverta tiesību norma, kurā būtu skaidri paredzēts vispārējs pienākums līdzvērtīgi pārveidot esošās radiofrekvenču izmantošanas tiesības, ja šīs tiesības jāpārdala tehnoloģiskās pārejas ietvaros.

113 Protams, Atļauju izsniegšanas direktīvas 14. panta 1. punktā noteikts, ka radiofrekvenču izmantošanas tiesības var grozīt tikai objektīvi pamatotos gadījumos un samērīgā veidā. Turklāt šīs direktīvas 14. panta 2. punktā norādīts, ka šīs izmantošanas tiesības var ierobežot vai anulēt pirms tā laikposma beigām, uz kuru tās ir piešķirtas, tikai pamatotos gadījumos.

114 Tomēr tādās situācijās kā pamatlietās, kurās dalībvalstij jāpārkonfigurē 700 MHz frekvenču josla un tādēļ tā vēlas veikt tehnoloģisku pāreju no *DVB-T* uz *DVB-T2* apraides standartiem, vienlaikus nozīmē gan multipleksu, kas var tikt piešķirti saimnieciskās darbības subjektiem *DTT* apraides vajadzībām, skaita samazināšanos, gan ievērojamu katra šo subjektu rīcībā nodotā multipleksa apraides jaudas attīstību.

115 Šī iemesla dēļ šāda situācija jāuzskata par gadījumu, kurā esošo radiofrekvenču izmantošanas tiesību grozīšana, ierobežošana vai anulēšana var tikt pamatota saskaņā ar Atļauju izsniegšanas direktīvas 14. pantu.

116 Līdz ar to šo pantu nevar interpretēt tādējādi, ka ar to dalībvalstīm šādā situācijā būtu noteikts pienākums nodrošināt visu esošo *DVB-T* tehnoloģijas multipleksu izmantošanas tiesību saglabāšanu, tās pārveidojot par *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksu izmantošanas tiesībām.

117 Turklāt, lai gan Lēmumā 2017/899 paredzēti noteikumi, kas reglamentē 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurāciju, kura noteikti nozīmē daļēju radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārdali, jākonstatē, ka šajā lēmumā nekādi nav paredzēts, ka šai pārdalei noteikti būtu jāietver esošo radiofrekvenču izmantošanas tiesību līdzvērtīga pārveidošana, tostarp tad, ja minētā pārdale ir kombinēta ar tehnoloģisko pāreju, kā paredzēts minētā lēmuma 20. apsvērumā.

118 Tomēr no iepriekš minētā nevar secināt, ka dalībvalstīm tādā situācijā kā pamatlietās būtu pilnīga rīcības brīvība piešķirt *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksu izmantošanas tiesības.

119 Proti, no Konkurences direktīvas 4. panta 2. punkta, Atļauju izsniegšanas direktīvas 5. panta 2. punkta otrās daļas un 7. panta 3. punkta, kā arī Pamatdirektīvas 9. panta 1. punkta izriet, ka radiofrekvenču izmantošanas tiesības jāpiešķir saskaņā ar objektīviem, pārskatāmiem, nediskriminējošiem un samērīgiem kritērijiem. Šie kritēriji ir jāievēro ne tikai, sākotnēji piešķirot radiofrekvences, bet arī veicot jebkādu vēlāku radiofrekvenču piešķiršanu, pagarināšanu vai pārveidošanu tehnoloģiskās pārejas kontekstā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Persidera*, C-112/16, EU:C:2017:597, 39. un 40. punkts).

120 Lai gan jaunu radiofrekvenču izmantošanas tiesību bezmaksas piešķiršana operatoriem, kuri bija agrāko radiofrekvenču izmantošanas tiesību īpašnieki, kā to saskata iesniedzējtiesa, var būt saderīga ar šo prasību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Europa Way* un *Persidera*, C-560/15, EU:C:2017:593, 70. punkts), no Tiesas judikatūras neizriet, ka šāda izmantošanas tiesību pārveidošana noteikti izrietētu no minētās prasības.

121 Gluži pretēji – Tiesa ir uzsvērusi, ka radiofrekvenču izmantošanas tiesību bezmaksas piešķiršana nav viens no Savienības tiesībās paredzētajiem principiem, uz kuru pamata ir jāorganizē atlases procedūras (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Europa Way* un *Persidera*, C-560/15, EU:C:2017:593, 64. punkts).

122 Līdz ar to, lai gan šī sprieduma 119. punktā minētās tiesību normas principā pieļauj, ka dalībvalstis īsteno 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurāciju, kombinējot agrāko radiofrekvenču izmantošanas tiesību daļējas pārveidošanas procedūru un radiofrekvenču izmantošanas tiesību maksas piešķiršanas procedūru, tomēr tajās ir noteikts, ka šīs procedūras jāveic, pamatojoties uz objektīviem, pārskatāmiem, nediskriminējošiem un samērīgiem kritērijiem un ka minētajām procedūrām ir jāatbilst šī sprieduma 96. punktā atgādinātajiem mērķiem (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Europa Way* un *Persidera*, C-560/15, EU:C:2017:593, 66. punkts).

123 Iesniedzējtiesa pauž šaubas, pirmām kārtām, par izvēli pārveidot visas agrākās radiofrekvenču izmantošanas tiesības, izmantojot vienotu koeficientu, saskaņā ar kuru *DVB-T* tehnoloģijas multipleksa izmantošanas tiesības tiek pārveidotas par apraides jaudas izmantošanas tiesībām 0,5 *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksos, neparedzot labvēlīgāku režīmu saimnieciskās darbības subjektiem, kuriem ir izmantošanas tiesības tikai attiecībā uz *DVB-T* tehnoloģijas multipleksiem (turpmāk tekstā – "mazie operatori").

124 Runājot par šīm šaubām, kas būtībā attiecas uz šī sprieduma 119. punktā minēto prasību, saskaņā ar kuru pārveidošanas procedūrai jābūt balstītai uz nediskriminējošiem kritērijiem, jāatgādina, ka vispārējais vienlīdzīgas attieksmes princips noteic ne tikai, ka līdzīgas situācijas nevar aplūkot atšķirīgi, bet arī, ka dažādas situācijas savukārt nevar aplūkot vienādi, ja vien šāda pieeja nav objektīvi pamatojama. Situāciju līdzība tostarp ir jānosaka un jānovērtē, ņemot vērā attiecīgā

akta, kurā paredzēta konkrētā atšķirība, mērķi. Turklāt jāņem vērā arī tās jomas principi un mērķi, kurās ietilpst šis akts (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Europa Way* un *Persidera*, C-560/15, EU:C:2017:593, 69. punkts).

125 Šajā ziņā no Tiesas judikatūras izriet, ka atšķirīgu pārveidošanas koeficientu piemērošana operatoriem, kas ir līdzīgā situācijā, rada atšķirīgu attieksmi pret šiem operatoriem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Persidera*, C-112/16, EU:C:2017:597, 49. punkts).

126 Turklāt Tiesa ir nospriedusi, ka operatori, kuri izmantoja analogus kanālus, saistībā ar šo kanālu pārveidošanu par digitālajiem kanāliem principā ir līdzīgā situācijā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Persidera*, C-112/16, EU:C:2017:597, 47. punkts).

127 Tomēr nevar izslēgt, ka operatori, kuriem ir vairāku *DVB-T* tehnoloģijas multipleksu izmantošanas tiesības, ņemot vērā it īpaši to rīcībā esošo apraides kapacitāti un to stāvokli audiovizuālajā nozarē, var tikt uzskatīti par tādiem, kuri šo izmantošanas tiesību pārveidošanas nolūkā ir situācijā, kas atšķiras no mazo operatoru situācijas.

128 Lai novērtētu, vai šāds vērtējums ir pamatots, ņemot vērā pastāvošo radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārveidošanas procedūras mērķus, jāuzsver, ka šajā procedūrā jāievēro visi Pamatdirektīvas 8. pantā minētie mērķi, kas atgādināti šī sprieduma 96. punktā, un nepieciešamība nodrošināt efektīvu radiofrekvenču pārvaldību, kāda prasīta šīs direktīvas 9. panta 1. punktā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Persidera*, C-112/16, EU:C:2017:597, 51. punkts).

129 Šajā gadījumā iesniedzējtiesas paredzētā atšķirība starp situāciju, kādā ir operatori, kuriem ir vairāku *DVB-T* tehnoloģijas multipleksu izmantošanas tiesības, un situāciju, kādā ir mazie operatori, izrietot no tā, ka vienota pārveidošanas koeficienta piemērošana varētu radīt šķērsli pēdējo minēto darbības turpināšanai, līdz ar to atšķirīga attieksme šajās situācijās izrietētu no mērķa veicināt konkurenci elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu nodrošināšanā.

130 Tā kā šis mērķis ir viens no Pamatdirektīvas 8. pantā minētajiem mērķiem un tādējādi tas ir jāņem vērā, nosakot radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas kritērijus, iesniedzējtiesai jānosaka, vai mazākiem operatoriem labvēlīgāka pārrēķina koeficienta piemērošana, ņemot vērā to īpašo situāciju, patiešām būtu bijusi nepieciešama, lai veicinātu konkurenci Itālijas audiovizuālajā nozarē pēc 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurēšanas, tomēr nepārkāpjot samērīguma principu un radot sekas, kas pārsniedz to, kas nepieciešams šīs konkurences veicināšanai.

131 Lai gan šāds vērtējums jāveic iesniedzējtiesai, Tiesa, kā izriet no šī sprieduma 102. punkta, ar LESD 267. pantu ieviestajā tiesu sadarbībā, pamatojoties uz lietas materiāliem, var sniegt šai tiesai Savienības tiesību interpretācijas elementus, kas tai varētu būt noderīgi, izvērtējot kādas Savienības tiesību normas sekas.

132 Šajā ziņā, pirmkārt, no iesniedzējtiesas nolēmumiem izriet, ka labvēlīgāka koeficienta piemērošana mazajiem operatoriem nodrošinātu, ka tie pēc 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurēšanas var turpināt darbību autonomi, ņemot vērā, ka tehniski nebūtu iespējams veikt autonomu apraidi bez visiem *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksiem un ka vienota pārveidošanas koeficienta piemērošana visiem operatoriem nozīmē, ka mazam operatoram nebūs pilnīgas *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksa izmantošanas tiesības.

133 Tomēr, otrkārt, tā kā no šī sprieduma 112.–117. punkta izriet, ka Savienības tiesībās nav paredzēts pienākums līdzīgā veidā pārveidot agrākās radiofrekvenču izmantošanas tiesības tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, iesniedzējtiesai, lai novērtētu tehniskās neiespējamības sadalīt attiecīgās radiofrekvences sekas, jāņem vērā nevis tikai agrāko radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārveidošanas procedūras sekas, bet gan visu to procedūru sekas, kuras Itālijas iestādes ieviesušas, lai nodrošinātu 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurāciju un tehnoloģisko pāreju no *DVB-T* uz *DVB-T2* apraides standartiem.

134 No iesniedzējtiesas nolēmumiem un Tiesai iesniegtajiem apsvērumiem izriet, ka šīs iestādes ir ieviesušas dažādus mehānismus, lai ļautu mazajiem operatoriem preferenciālā veidā piekļūt nepieciešamajiem resursiem, lai varētu papildināt 0,5 *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksu apraides jaudas izmantošanas tiesības, kas iegūtas bezmaksas radiofrekvenču izmantošanas agrāko tiesību pārveidošanas procedūrā. Tādējādi minētās iestādes šajā nolūkā vispirms definēja izmantošanas tiesību maksas piešķiršanas procedūras noteikumus, pēc tam atļāva attiecīgajiem operatoriem noslēgt līgumus, lai kombinētu to attiecīgās *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksu apraides jaudas izmantošanas tiesības, un – visbeidzot – sāka jaunu procedūru, lai ļautu diviem mazajiem operatoriem piekļūt tiesībām izmantot *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksa apraides jaudu, kas sākotnēji netika piešķirta.

135 Pamatojoties uz lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu un Tiesai iesniegtajiem apsvērumiem, šķiet – ar nosacījumu, ka iesniedzējtiesai to pārbauda –, ka dažādie mehānismi, kurus Itālijas iestādes ieviesušas, lai aizsargātu mazo operatoru darbību, ir funkcionējuši efektīvi, jo saskaņā ar Tiesai sniegto informāciju daži no mazajiem operatoriem, kas darbojas Itālijas audiovizuālajā nozarē, katru no tiem ir izmantojuši, lai turpinātu savu darbību pēc 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurēšanas.

136 Treškārt, attiecībā uz samērīguma principa ievērošanu vispirms jānorāda, ka iesniedzējtiesa, šķiet, mazajiem operatoriem paredz piemērot īpašu pārveidošanas koeficientu, kas ļautu katram mazajam operatoram pēc agrāko radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārveidošanas iegūt tiesības izmantot multipleksu. Ņemot vērā iesniedzējtiesas norādīto *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksu īpašības, šāda pārveidošanas koeficienta piemērošana esot izraisījusi būtisku mazo operatoru apraides jaudas pieaugumu.

137 Šādu palielinājumu nevar uzskatīt par tādu, kam parasti būtu jāizriet no radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārveidošanas procedūras. Turklāt Tiesa jau ir konstatējusi, ka pasākums, kura dēļ tirgū jau esošajiem operatoriem tiktu piešķirts lielāks radiofrekvenču skaits nekā tas, kas būtu pietiekams, lai nodrošinātu to piedāvājuma turpinātību, varētu būt nesamērīgs un kaitēt jaunu operatoru piekļuvei tirgum (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2017. gada 26. jūlijs, *Europa Way* un *Persidera*, C-560/15, EU:C:2017:593, 76. punkts, kā arī 2017. gada 26. jūlijs, *Persidera*, C-112/16, EU:C:2017:597, 53. punkts).

138 Turpinot – šķiet, ka no iesniedzējtiesas nolēmumos ietvertās informācijas par pieejamo *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksu skaitu un par to operatoru skaitu, kuriem ir *DVB-T* tehnoloģijas multipleksu izmantošanas tiesības, izriet, ka *DVB-T2* tehnoloģijas multipleksa piešķiršana katram no mazajiem operatoriem arī būtiski samazināja citu operatoru apraides jaudu.

139 Šāda atšķirīga attieksme pret dažādiem operatoru veidiem, kas darbojas vienā un tajā pašā tirgū, ņemot vērā tās sekas, varētu būt samērīgs pasākums tikai tad, ja tas izrādītos nepieciešams, lai aizsargātu konkurenci attiecīgajā audiovizuālajā nozarē.

140 Otrām kārtām, iesniedzējtiesa šaubās, vai ar tiesiskās paļāvības aizsardzības principu ir saderīgs tas, ka agrākās radiofrekvenču izmantošanas tiesības nav pārveidotas līdzvērtīgā veidā.

141 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru tiesiskās paļāvības aizsardzības princips ir viens no Savienības pamatprincipiem un tas ir jāievēro ne tikai Savienības iestādēm, bet arī dalībvalstīm, kad tās īsteno ar Savienības direktīvām piešķirtās pilnvaras (spriedums, 2017. gada 26. jūlijs, *Europa Way* un *Persidera*, C-560/15, EU:C:2017:593, 79. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

142 Tiesības atsaukties uz šo principu ir ikvienam tiesību subjektam, kam kāda administratīva iestāde ir devusi pamatotas cerības ar konkrētiem tam dotiem solījumiem. Par šādiem solījumiem, lai arī kāda būtu forma, kurā tie ir paziņoti, ir uzskatāma precīza, beznosacījumu un saskaņota informācija no pilnvarotiem un ticamiem avotiem (spriedums, 2017. gada 26. jūlijs, *Europa Way* un *Persidera*, C-560/15, EU:C:2017:593, 80. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

143 Tomēr tirgus dalībniekam nav iespējams paļauties uz to, ka tiesību akti pilnīgi noteikti netiks grozīti, bet vienīgi apstrīdēt šādu grozījumu piemērošanas noteikumus (spriedums, 2017. gada 20. decembris, *Global Starnet*, C-322/16, EU:C:2017:985, 47. punkts un tajā minētā judikatūra).

144 Līdz ar to tas vien, ka operators ir radiofrekvenču izmantošanas tiesību īpašnieks, nevar pamatot tiesisko paļāvību uz to, ka šīs tiesības paliks neaizskaramas un ka tehnoloģiskās pārejas gadījumā tās noteikti tiks pārveidotas, lai operatoram ļautu izmantot jaunas radiofrekvences, kas tam piedāvā līdzvērtīgu vai lielāku apraides jaudu. Turklāt no šī sprieduma 114.–116. punkta izriet, ka tāda tehnoloģiskā pāreja kā šajās apvienotajās lietās, gluži pretēji, ir situācija, kas, ņemot vērā Atļauju izsniegšanas direktīvas 14. pantu, var attaisnot esošo radiofrekvenču izmantošanas tiesību grozīšanu, ierobežošanu vai atsaukšanu.

145 Savukārt operatoram ir tiesības atsaukties uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu, ja administratīva iestāde tam sniegusi precīzas, beznosacījumu un saskaņotas garantijas par to, ka iespējamā tehnoloģiskā pāreja nevar likt apšaubīt tam piešķirtās radiofrekvenču izmantošanas tiesības vai ka šādā gadījumā tam būtu tiesības uz šo izmantošanas tiesību pārveidošanu, lai tam nodrošinātu apraides jaudu, kas ir vismaz līdzvērtīga tai, kāda tam bija saistībā ar minētajām izmantošanas tiesībām.

146 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa norāda, ka *Cairo Network* savas agrākās radiofrekvenču izmantošanas tiesības ir ieguvusi maksas procedūrā, saistībā ar kuru sludinājumā par konkursu bija precizēts, ka tas attiecas uz radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu *DVB* sistēmām, proti, gan *DVB-T* standartam, gan arī tā turpmākai tehnoloģiskai attīstībai, ka izraudzītais pretendents saņems tāda paša pārklājuma, kā arī tāda paša ilguma frekvenci brīdī, kad frekvences tiks nodotas telekomunikāciju operatoriem, un ka frekvence tiek piešķirta uz 20 gadiem.

147 Šādas norādes, kā ģenerāladvokāts norādījis secinājumu 68. punktā, jāuzskata par pietiekamām, lai ļautu frekvences saņēmušajam operatoram atsaukties uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu attiecībā uz tiesību, kuras tas ieguvis 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurēšanas laikā, kā arī tehnoloģiskās pārejas laikā no *DVB-T* uz *DVB-T2* standartu saglabāšanu vai pārveidošanu līdzvērtīgā veidā.

148 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz trešo un piekto jautājumu lietā C-764/23, trešo jautājumu lietā C-765/23, kā arī uz otro jautājumu lietā C-766/23 jāatbild, ka Pamatdirektīvas 8. un 9. pants, Atļauju izsniegšanas direktīvas 5., 7. un 14. pants, Konkurences direktīvas 4. pants, kā arī tiesiskās paļāvības aizsardzības princips jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu

par radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu, ar kuru tādas tehnoloģiskās pārejas laikā, kas saistīta ar 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurāciju, nav paredzēta agrāko radiofrekvenču izmantošanas tiesību līdzvērtīga pārveidošana un tāpēc operatoram, kurš vēlas saglabāt savu apraides jaudu, ir noteikts pienākums piedalīties maksas procedūrā vai noslēgt vienošanos ar citu operatoru, ja šāda pārveidošana nav nepieciešama, lai saglabātu konkurenci attiecīgajā tirgū, un ja attiecīgie operatori no administratīvajām iestādēm nav saņēmuši precīzas, beznosacījumu un saskaņotas garantijas attiecībā uz to apraides jaudas saglabāšanu radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārkonfigurācijas gadījumā.

Par ceturto jautājumu lietās C-764/23 un C-765/23, kā arī par trešo jautājumu lietā C-766/23

149 Ar ceturto jautājumu lietās C-764/23 un C-765/23, kā arī ar trešo jautājumu lietā C-766/23, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Pamatdirektīvas 8. un 9. pants, Atļauju izsniegšanas direktīvas 3., 5., 7. un 14. pants, kā arī Konkurences direktīvas 2. un 4. pants jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārkonfigurācijas sistēmu, kas neietver strukturālus pasākumus, kuru mērķis ir kompensēt nelikumības saistībā ar agrākām šādu tiesību piešķiršanas procedūrām vai iepriekšējiem radiofrekvenču izmantošanas nosacījumiem.

150 Vispirms jākonstatē, ka Atļauju izsniegšanas direktīvas 3. pantā, kurā paredzēti noteikumi par vispārējām atļaujām elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem, un Konkurences direktīvas 2. pantā, kurā paredzēti noteikumi par ekskluzīvām un īpašām tiesībām attiecībā uz šiem tīkliem un pakalpojumiem, nav ietverti elementi, kas būtu lietderīgi, lai atbildētu uz šiem jautājumiem.

151 Pamatdirektīvas 8. pantu dalībvalstīm tiek uzlikts pienākums nodrošināt, ka VRI veic visus vajadzīgos pasākumus, lai sekmētu konkurenci elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanas jomā, garantējot, ka konkurence elektronisko komunikāciju nozarē netiek ne traucēta, ne ierobežota, un novēršot pēdējos šķēršļus šo pakalpojumu sniegšanai Savienības mērogā (spriedums, 2017. gada 26. jūlijs, *Persidera*, C-112/16, EU:C:2017:597, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

152 Kā norādīts šī sprieduma 96. un 119. punktā, VRI, pildot savu radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas uzdevumu, jāveic visi saprātīgie pasākumi, lai sasniegtu Pamatdirektīvas 8. pantā noteiktos mērķus, un piešķiršana jāveic, pamatojoties uz objektīviem, pārskatāmiem, nediskriminējošiem un samērīgiem kritērijiem.

153 Turklāt no Atļauju izsniegšanas direktīvas 5. panta 6. punkta izriet, ka VRI pienākums ir nodrošināt, ka tostarp radiofrekvenču izmantošanas tiesību uzkrāšanas rezultātā netiek izkropļota konkurence.

154 No šīm tiesību normām Tiesa secinājusi, ka jaunie kopējie reglamentējošie noteikumi par elektronisko komunikāciju pakalpojumiem, elektronisko komunikāciju tīkliem, kā arī ar tiem saistītajām iekārtām un pakalpojumiem tostarp ir balstīti uz efektīvas un neizkropļotas konkurences mērķi un ir vērsti uz tās attīstību, it īpaši, ievērojot vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principus (spriedums, 2017. gada 26. jūlijs, *Persidera*, C-112/16, EU:C:2017:597, 42. punkts).

155 Konkrētāk, Tiesa ir nospriedusi, ka Pamatdirektīvas 9. panta 1. punktam, Atļauju izsniegšanas direktīvas 5. panta 1. punktam, kā arī Konkurences direktīvas 4. panta 1. punktam ir pretrunā tādi valsts pasākumi, kuru rezultātā tiek iesaldētas valsts tirgus struktūras, tiek aizsargāti tirgū jau esošie dalībnieki, liedzot vai ierobežojot jauno operatoru piekļuvi šim tirgum, ja vien šie pasākumi nav pamatoti ar vispārējo interešu mērķiem un veikti, pamatojoties uz objektīviem, pārskatāmiem, nediskriminējošiem un samērīgiem kritērijiem (spriedums, 2017. gada 26. jūlijs, *Persidera*, C-112/16, EU:C:2017:597, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).

156 Tiesa turklāt uzskata, ka Savienības tiesībām būtu pretrunā arī ļaut turpināties vai nostiprināties nepamatotai konkurences priekšrocībai tirgū jau esošam operatoram, kas iegūta, neievērojot likuma prasības, un ir pretēja efektīvas un neizkropļotas konkurences mērķim, nepieļaujot vai ierobežojot jauno operatoru piekļuvi tirgum (spriedums, 2017. gada 26. jūlijs, *Persidera*, C-112/16, EU:C:2017:597, 44. punkts).

157 Kā norāda iesniedzējtiesa, Tiesa no šiem apsvērumiem ir secinājusi, ka nelikumīgi izmantotie analogie kanāli nav jāņem vērā radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārveidošanas procedūrā, kas tiek veikta digitālās pārkārtošanās kontekstā, jo attiecīgo izmantošanas tiesību pārveidošanas rezultātā tiktu paildzināta vai pat nostiprināta nepamatota konkurences priekšrocība (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Persidera*, C-112/16, EU:C:2017:597, 45. punkts).

158 Lai gan šis risinājums ir loģiski transponējams attiecībā uz radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārveidošanas procedūru, jānorāda, ka pamatlietās aplūkotā situācija skaidri atšķiras no situācijas lietā, kurā tika pasludināts 2017. gada 26. jūlija spriedums *Persidera* (C-112/16, EU:C:2017:597).

159 Proti, no iesniedzējtiesas nolēmumiem izriet, ka visi *DVB-T* tehnoloģijas multipleksi, kuru izmantošanas tiesības bija pamatlietā aplūkotās pārveidošanas procedūras priekšmets, pirms 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurēšanas tika izmantoti saskaņā ar piemērojamajiem Itālijas noteikumiem.

160 Tomēr nevar pilnībā izslēgt, ka pat šādā situācijā VRI, lai īstenotu šī sprieduma 154. punktā minēto efektīvas un neizkropļotas konkurences mērķi, var būt jāveic pasākumi, kas šķiet nepieciešami, lai novērstu būtiskus konkurences izkropļojumus, kuri izriet no nelikumībām saistībā ar agrākām radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas procedūrām vai radiofrekvenču izmantošanas iepriekšējiem nosacījumiem.

161 Tā tas būtu gadījumā, ja tiktu pierādīts, ka šādi konkurences izkropļojumi attiecīgajā nozarē varētu turpināties pēc 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurēšanas.

162 Tomēr nevar uzskatīt, ka, lai novērstu šādus konkurences izkropļojumus, Savienības tiesības uzliek VRI pienākumu preferenciālā veidā izmantot strukturālus pasākumus, kas ietver radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas grozīšanu. Gluži pretēji – samērīguma principa ievērošana ļauj VRI veikt šādus pasākumus tikai tad, ja ierobežotāki pasākumi nevarētu tām ļaut sasniegt šī sprieduma 96. punktā atgādinātos mērķus.

163 Tādējādi iesniedzējtiesai jānosaka, vai ir pamats apšaubīt *AGCOM* vērtējumu, saskaņā ar kuru Itālijas iestāžu jau veiktie pasākumi ir pietiekami, lai novērstu būtiskus konkurences izkropļojumus, kas varētu izrietēt no Itālijas audiovizuālajā nozarē pieļautajām nelikumībām saistībā ar agrākām radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas procedūrām vai radiofrekvenču izmantošanas iepriekšējiem nosacījumiem.

164 Lai gan šāds vērtējums jāveic iesniedzējtiesai, Tiesa, kā izriet no šī sprieduma 102. un 131. punkta, ar LESD 267. pantu ieviestajā tiesu sadarbībā, pamatojoties uz lietas materiāliem, var sniegt šai tiesai Savienības tiesību interpretācijas elementus, kas tai varētu būt noderīgi, izvērtējot kādas Savienības tiesību normas sekas.

165 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa norāda uz vairākām nelikumībām, kas varēja ietekmēt Itālijas audiovizuālo nozari. Visupirms – laikā, kad televīzijas apraide tika veikta analogā formātā, gan *RAI*, gan *Mediaset* kanālu pārvaldīja prettiesiski. Turpinot – tajā pašā laikā *Centro Europa 7 Srl*, kurā ietilpst *Europa Way*, esot saņēmusi televīzijas apraides koncesiju, tomēr nesaņemot frekvenci, kas tai ļautu veikt darbību. Visbeidzot – digitalizācijas laikā Itālijas likumdevējs esot nelikumīgi atcēlis radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas procedūru un Itālijas iestādes esot izmantojušas agrāko radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārveidošanas metodi, kas bija nelabvēlīga *Persidera*.

166 Tomēr šī tiesa nepaskaidro, kādā veidā šīs iepriekšējās nelikumības turpina būtiski ietekmēt konkurenci starp operatoriem Itālijas audiovizuālajā nozarē. Šādas sekas neizriet arī no Tiesas rīcībā esošajiem lietu materiāliem. Gluži pretēji – no šiem lietas materiāliem it īpaši izriet, ka pat pirms 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurēšanas *Europa Way* piederēja *DVB-T* tehnoloģijas multipleksa izmantošanas tiesības, kas tai ļāva veikt darbību, un ka *Persidera* bija izmantošanas tiesības uz maksimālo *DVB-T* tehnoloģijas multipleksu skaitu, ko operators varēja izmantot saskaņā ar Itālijas tiesībām.

167 Turklāt iesniedzējtiesas nolēmumos ir norādīts, ka Itālijas iestādes ir veikušas vairākus pasākumus, lai novērstu šī sprieduma 165. punktā minēto nelikumību sekas, it īpaši, nosakot *RAI* un *Mediaset* īpašus pienākumus, kā arī organizēdamas radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas procedūras, paredzot pasākumus, kas ir labvēlīgi operatoriem, kurus šīs nelikumības ir negatīvi skārušas vai kuri nav bijuši spēcīgi pārstāvēti Itālijas audiovizuālajā nozarē. Šķiet, ka šāda veida pasākumi tika paredzēti arī 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurācijas laikā, jo šajā ziņā ieviestā radiofrekvenču izmantošanas tiesību maksas piešķiršanas procedūra ietvēra dažus noteikumus, kuru mērķis bija sniegt atbalstu mazajiem operatoriem un *Persidera*.

168 Šādos apstākļos no Tiesas rīcībā esošās informācijas neizriet, ka tādas situācijas kā pamatlietās raksturiezīmes attaisnotu tādu strukturālu pasākumu veikšanu, kas ietver radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas grozīšanu, lai novērstu iepriekšējo nelikumību sekas. Tāpēc iesniedzējtiesai jāpārbauda, vai no informācijas, ko tā nav minējusi savos nolēmumos, izriet, ka šajā nolūkā būtu jāveic strukturālie pasākumi.

169 Tātad uz ceturto jautājumiem lietās C-764/23 un C-765/23, kā arī uz trešo jautājumu lietā C-766/23 jāatbild, ka Pamatdirektīvas 8. un 9. pants, Atļauju izsniegšanas direktīvas 5., 7. un 14. pants, kā arī Konkurences direktīvas 4. pants jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārkonfigurācijas sistēmu, kas neietver strukturālus pasākumus, kuru mērķis ir kompensēt nelikumības saistībā ar agrākām šādu tiesību piešķiršanas procedūrām vai iepriekšējiem radiofrekvenču izmantošanas nosacījumiem, ar priekšnoteikumu, ka citi kompetento iestāžu veiktie pasākumi ir pietiekami, lai labotu būtiskus konkurences izkropļojumus, kādi varēja rasties no šīm nelikumībām.

Par tiesāšanās izdevumiem

170 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/21/EK (2002. gada 7. marts) par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra Direktīvu 2009/140/EK, 4. panta 1. punkts, lasot to LES 19. panta, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta gaismā,

jāinterpretē tādējādi, ka

tas pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, ar ko, pirmkārt, tādu prasību sekas, kuras saimnieciskās darbības subjekti cēluši par radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas aktiem saistībā ar 694–790 MHz frekvenču joslas pārkonfigurāciju, tiek ierobežotas ar finansiālas atlīdzības piešķiršanu un, otrkārt, pagaidu noregulējuma, kuru var noteikt, gaidot šādas prasības izskatīšanu, tvērumu ierobežo ar pagaidu nodrošinājuma summas izmaksu, ja vien šīs finansiālās atlīdzības noteikumi ļauj pilnībā atlīdzināt kaitējumu, kas šiem saimnieciskās darbības subjektiem nodarīts šo aktu piemērošanas dēļ.

2) Direktīvas 2002/21, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/140, 3., 8. un 9. pants

jāinterpretē tādējādi, ka

tie pieļauj, ka valsts likumdevējs paredz, ka tādas papildu apraides jaudas izmantošanas tiesību piešķiršana, kas radusies saistībā ar pāreju starp divām apraides tehnoloģijām, tiek veikta, izmantojot maksas procedūru, attiecībā uz kuru šis likumdevējs pats ir noteicis dažas iezīmes saistībā ar šo tiesību piešķiršanas nosacījumiem un operatoriem, kuri var piedalīties šajā procedūrā, ja likumdevējs vienīgi nosaka tādus principus, kuru sekas nav tādas, ka valsts regulatīvajai iestādei vairs nav būtiskas rīcības brīvības noteikt šo tiesību piešķiršanas procedūras tehniskās detaļas un ka tai tādējādi jāaprobežojas ar likumdevēja noteiktās procedūras īstenošanu.

3) Direktīvas 2002/21, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/140, 8. un 9. pants, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/20/EK (2002. gada 7. marts) par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu (atļauju izsniegšanas direktīva), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/140, 5., 7. un 14. pants, Komisijas Direktīvas 2002/77/EK (2002. gada 16. septembris) par konkurenci elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu tirgū 4. pants, kā arī tiesiskās paļāvības aizsardzības princips

jāinterpretē tādējādi, ka

tie pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu par radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu, ar kuru tādas tehnoloģiskās pārejas laikā, kas saistīta ar 694–790 MHz frekvenču joslas pārkonfigurāciju, nav paredzēta agrāko radiofrekvenču izmantošanas tiesību līdzvērtīga pārveidošana un tāpēc operatoram, kurš vēlas saglabāt savu apraides jaudu, ir noteikts pienākums piedalīties maksas procedūrā vai noslēgt vienošanos ar citu operatoru, ja šāda pārveidošana nav nepieciešama, lai saglabātu konkurenci attiecīgajā tirgū, un ja attiecīgie operatori no administratīvajām iestādēm nav saņēmuši precīzas, beznosacījumu un saskaņotas garantijas attiecībā uz to apraides jaudas saglabāšanu radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārkonfigurācijas gadījumā.

4) **Direktīvas 2002/21, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/140, 8. un 9. pants, Direktīvas 2002/20, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/140, 5., 7. un 14. pants, kā arī Direktīvas 2002/77 4. pants**

jāinterpretē tādējādi, ka

tie pieļauj radiofrekvenču izmantošanas tiesību pārkonfigurācijas sistēmu, kas neietver strukturālus pasākumus, kuru mērķis ir kompensēt nelikumības saistībā ar agrākām šādu tiesību piešķiršanas procedūrām vai iepriekšējiem radiofrekvenču izmantošanas nosacījumiem, ar priekšnoteikumu, ka citi kompetento iestāžu veiktie pasākumi ir pietiekami, lai labotu būtiskus konkurences izkropļojumus, kādi varēja rasties no šīm nelikumībām.

[Paraksti]

[i] Teksta atslēgvārdos pēc sākotnējās elektroniskās publikācijas ir veikti valodiski labojumi.